Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI Ч. 171. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 171. VOL. LXII.

ЛЕҐІОН ДОМАГАЄТЬСЯ ВІЙНИ НА ВИПАДОК АҐРЕСІЇ В АЗІЇ

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ЗА ОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ І ЗА СКРІПЛЕННЯ ОБОРОННИХ СИЛ ЗДА

Вашинґтон. — Перед закінченням 36-ої Конвенції Американський Леґіон прийняв цілий ряд резолюцій, в яких домагається рішучої політики проти комуністів закордоном і в ЗДА. Одна резолюція домагається, щоб уряд ЗДА остеріг Совєти і комуністичний Китай, що яканебудь дальша комуністична аґресія в Азії спричинить загальну війну, і то навіть самої Америки, якщо б її союзники не погоджувалися на загальну війну — як на відплату за комуністичну аґресію. В цій резолюції говориться: „Маємо надію, що політику загальної відплати не заступлено політикою загального угодівства, подібного до Мюнхену". Інша резолюція закликає президента Айзенгавера і державного секретаря Доллеса, щоб вони вивчили способи, яким чином можна б зробити військову службу привабливішою для вояків, щоб вони охотніше до неї голосилися і довше в ній служили. Велика більшість конвенції голосувала за тим, щоб Конґрес подбав за те, щоб летунські сили були збільшені до 137 крил до 1957 року, а як зайде потреба, то навіть і до більшого числа крил. В закордонній політиці Леґіон прийняв резолюцію, в якій домагається негайного озброєння Німеччини. Леґіон стверджує слабість світової організації Об'єднаних Націй, але погодився в тому, що вона все ж таки могла б розв'язати світові проблеми. Перепала малим числом резолюція про те, щоб ЗДА виступили із Об'єднаних Націй, якщо далі там залишиться членом Совєтський Союз. Для скріплення оборонної сили ЗДА прийнято одноголосно резолюцію про те, щоб Конґрес прийняв закон про обов'язковий загальний вишкіл. Одна із резолюцій висловлюється за тим, щоб Сенатська Постійна Слідча Підкомісія, яку очолює сенатор МекКарті, і надалі продовжувала свою працю, і щоб для неї ухвалено відповідні фонди. На цій конвенції вибрано нового команданта Американського Леґіону, 42-річного підприємця Сіборна П. Коллінса із Ню Мехіко. Це перший командант Американського Леґіону, який служив при летунстві. Його вибрано одноголосно. Він постійно прилітає на своїм літаку на всі конвенції Американського Леґіону. — Леґіон прийняв ще й інші резолюції проти підривних осіб в ЗДА. Одна із них домагається, щоб Конґрес прийняв закон, згідно з яким можна б карати за змову проти уряду карою смерти під час миру. Конґрес повинен опублікувати прізвища всіх тих, які фінансово підтримують комуністичні організації.

Домагаються опублікування повного тексту договору з фірмою Діксон-Єйтс

Вашинґтон. — Управа Електрівні Долини Теннесі вислала листа до Федерального Бюджетового Бюра, в якому нарікає, що вона ще й досі не має повного контракту, який Комісія Атомової Енерґії уклала з фірмою Діксон-Єйтс в справі постачання електричної енерґії для нової атамової фабрики. Новий директор цієї Управи, іменований президентом Айзенгавером, бриґадний генерал Ґерберт Дейвіс Воґел, не підписував цього листа, бо він перейняв урядування 1 вересня, а лист датований 27 серпня. В цьому листі стверджується, що Комісія Атомової Енерґії вислала Управі Електрівні Долини Теннессі тільки уривки цієї умови з фірмою Діксон-Єйтс. Голова Крайового Демократичного Комітету Мічелл заявив, що цей контракт укладено лише тому, що одним із директорів фірми Діксон-Єйтс є приятель през. Айзенгавера Боббі Джовис. Фірма Діксон-Єйтс дістала контракт за вищу ціну, хоч інші, конкуренційні, фірми проєктували постачати електрику за далеко нижчу ціну. Мічелл свідчитиме в цій справі на Конґресовій Комісії.

Рутер критикує ощадність уряду в видатках на оборону

Вашинґтон. — Голова Конґресу Індустріяльних Організацій Волтер П. Рутер, промовляючи на конвенції Американського Леґіону, критикував уряд за те, що він хоче заощаджувати у видатках на оборону держави, бо збалянсований бюджет ставить вище за безпеку країни. „Збалянсований бюджет, який ми матимемо внаслідок зменшення оборонних сил, сказав Рутер, не настрашить злющих панів з Кремлю і не змусить їх залишити свої пляни опанування світу". Рутер говорив, що оборона держави і її безпека — це такі справи, якими не можна торгувати і на яких не можна заощаджувати.

В АМЕРИЦІ

● **Помер 55-річний** демократичний сенатор із Південної Каролайни Бернет Рей Мейбенк, який давніше був губернатором і посадником міста Чарлстону. В Сенаті він обстоював інтереси фармерів. Похорон відбудеться в п'ятницю 3 вересня з Протестантської Єпископської Церкви в Чарлстоні. Сен. Мейбенк помер на недугу серця.

● **Відомий повістяр** Ернест Гемінґвей збирається написати сценарій до фільму про полювання в Африці, який накручуватиме кінове виробництво Твентіст Сенчері Фокс у Голлівуді. Головною зіркою в цьому фільмі має бути артист Спенсер Трейсі. В фільмі виступатиме і сам Гемінґвей. Кілька повістей цього письменника вже сфільмовано, але це буде перший фільм, сценарій до якого напише він сам. Гемінґвей живе тепер у Гавані на острові Кубі.

● **Незалежний сенатор** Вейн Морс заявив на робітничих зборах в Індіянополісі, що робітники і фармери пригадають під час найближчих виборів те, як президент Айзенгавер „легко продав" їхні інтереси. Морс сказав, що безробіття зростає, а становище широких мас робітництва і фармерства погіршується.

● **Асистент секретаря фльоти** Джеймс Г. Смит повідомив, що фльота знову затруднила працівника Гидрограф. Уряду А. Чесенова, який від 29 липня 1953 року був без праці, бо його несправедливо оскаржено, що він має зв'язки з комуністами. Чесенов заявив: „Мені здається, що я збудився з жахливого сну, і сонце знову світить для мене".

● **Прокомуністична** Конференція Жінок Латинської Америки розбилася і роз'їхалась, бо не могла погодитись на запропоновані комуністами резолюції. Ця конференція відбувалася в Ріо де Жанейро, і на ній були присутні делеґатки з 12 держав Латинської Америки. В конференції брала участь визначна італійська комуністка Марія М. Россі.

● **Після довгого напруження** відносини між Мехіко і ЗДА значно поліпшилися, що з радістю відзначили представники обох держав. До поліпшення відносин найбільше спричинилося рішення президента Айзенгавера, який не погодився на збільшення мита від олива і цинку, спроваджуваних ЗДА із Мехіко.

Стівенс не думає резиґнувати

Вашинґтон. — Після проголошення Постійною Сенатською Слідчою Підкомісією вироку в справі конфлікту між сенатором Джозефом МекКарті і секретарем армії Робертом Т. Стівенсом, в якому визнано винними обидві сторони, дехто очікував, що секретар армії Стівенс зрезиґнує з свого становища. Але приятелі Стівенса заявляють, що він зовсім не думає залишати свого становища, хоч його скритикували і республіканські і демократичні члени підкомісії. Урядовці з Пентаґону заявили, що вони сумніваються, щоб президент Айзенгавер звільнив секретаря армії за два місяці перед виборами і цим признав би його вину. Припускають, що уряд мовчки прийме до відома вирок Комісії. Сам Стівенс заявив: „Я не займаю становища ні до вироку комісії, ні до думок демократичної і республіканської груп, ані до тверджень окремих сенаторів, бо слідство передавали через телевізію, і громадянство могло виробити собі погляд на цю справу на основі самого слідства". Сенатор МекКарті також відмовився дати коментар в справі вироку комісії.

Комуністи „колонізують" автову промисловість

Вашинґтон. — Конґресова Комісія для досліду протиамериканських дій повідомила автову промисловість стейту Мішіґен про те, що комуністи висилають освічених робітників, які мають „сколонізувати" фабрики, що виробляють авта, і впливати в комуністичному дусі на робітників цієї промисловости. Досі вислали комуністи сто таких своїх „колонізаторів", які закінчили університети або каледжі і тепер займають визначні становища в автовій промисловості. Комісія викрила 27 комуністичних аґітаторів в Флінті під час недавньої перевірки. Комісія твердить, що така інфільтрація комуністів до робітничих спілок — це один із пунктів комуністичної політики після війни. Вони хочуть бути між робітниками, які працюють для оборонної промисловости, щоб могти виконувати саботажі на випадок війни.

Карлсон боронить Айзенгавера в справі закону Тефта-Гартлі

Вашинґтон. — Республіканський сенатор Френк Карлсон заявив, що бувший демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон „або зле поінформований, або політично злобний", коли закидає урядові президента Айзенгавера те, що він не здійснив своєї обіцянки і не змінив робітничого закону Тефта-Гартлі. Сенатор Карлсон сказав, що демократичний кандидат на президента з 1952 року повинен знати, що 7 травня всі демократичні сенатори голосували за те, щоб законопроєкт про зміну закону Тефта-Гартлі відослати до Комісії Праці, що було рівнозначне з погребанням цього законопроєкту під час теперішньої сесії. Стівенсон сказав 29 серпня в Шікаґо, що уряд президента Айзенгавера подав був законопроєкт про зміну закону Тефта-Гартлі, але пізніше „відкликав його... під якимсь дивним натиском".

Американські студенти проти допущення студентів з комуністичних країн

На пленарній сесії VII Конґресу американських студентів відкинуто резолюцію, яка вимагає, щоб ЗДА висилали своїх студентів до країн комуністичного бльоку, а до ЗДА могли б приїздити на науку студенти з комуністичних держав. Цю резолюцію поставили студенти з Шікаґівського університету. Більшість стояла на тому становищі, що така виміна студентів була б шкідливою під кожним оглядом. Відкинення цієї резолюції свідчить про те, що американські студенти в своїй масі вірно оцінюють загрозу від комуністів. Але між американськими студентами є ще групи, які вважають комуністів за нешкідливих овець.

Бенсон даватиме позички фармерам

Денвер, Колорадо. — Секретар рільництва Азра Тефт Бенсон має право, згідно з законом, що його підписав президент Айзенгавер, давати фармерам і власникам тваринних фарм позички в наглій потребі до висоти 20,000 долярів. На цю ціль призначено 15 мільйонів долярів. Позички видаватиме секретар рільництва тим фармерам, які потребуватимуть їх не з причини якоїсь стихійної катастрофи. Цей закон важний до 30 червня 1955 року. Гроші на позички братимуть з фонду, призначеного на допомогу фармерам і власникам тваринних фарм у випадку стихійних катастроф.

Армас — президет Ґватемалі

Ґватемаля. — Ґватемальська триособова військова хунта розв'язалася і передала владу полковникові Карлосові Кастілльо Армасові, який став президентом країни. Два інші члени хунти, яка виконувала найвищу владу, полковник Ельфеґо Г. Монзан і майор Енріко Оліва, зрезиґнували з своїх становищ, заявивши, що вони прийшли до переконання, що це „необхідне", щоб одна особа стояла на чолі держави. — Після присяги Армаса відчитано лист двох бувших членів хунти про те, що вони добровільно зрікаються членства в хунті. В цих листах говориться й про те, що Армас втішається великою популярністю народу і має великі здібності бути президентом держави. „Це було нашим обов'язком зрезиґнувати і передати владу, яку ми дістали згідно з Сан Сальвадорським пактом, в руки полковника Армаса". Секретар хунти Луїс Коронада Ліра повідомив про резиґнацію кабінету, а президент Кастілльо Армас просив міністерську раду надалі виконувати свої обов'язки, заповідаючи її зміну в найближчому майбутньому.

● **Ґватемальська хунта,** яка виконує обов'язки уряду в цій країні, ухвалила поставити комуністичну партію поза законом. Ця ухвала починає діяти негайно.

Союзівка „готова на кожну кількість гостей" під час Дня Праці

Управління „Союзівки" повідомило, що та оселя „приготована прийняти кожну кількість гостей" під час зв'язаного з Днем Праці довшого кінця тижня. Ця підготова постільки оправдана, що на цей час заповіджено гарну погоду, а перші передвісники осени роблять виїзд з міст у гірські околиці зокрема приманливим. Правда, автомобільні клюби заповідають деяке збільшення руху на дорогах, але це відноситься головно до передміських околиць.

ЕТЛІ РАДИТЬ МОСКВІ ЗВІЛЬНИТИ ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ

Гонґ-Конґ. — Колишній прем'єр Англії Клемент Етлі вперше оповів про свою розмову з комуно-китайським „Сталіним", Мао Тсе-Тунґом, яка наробила у світі великого шуму. Коли Мао Тсе-Тунґ запропонував англійському соціялістичному політикові постаратися, щоб Англія вплинула на ЗДА, щоб вони забрали свою Сьому фльоту з вод Формози, перестали озброювати японців і відмовились від озброєння Німеччини, то він, Етлі, з свого боку, запропонував комуно-китайському диктаторові подбати, щоб комуністичний Китай вплинув на Москву в трьох напрямках: щоб Москва 1) дала більше свободи народам СССР, 2) унезалежнила від себе сателітські держави, 3) перестала підривати чужі держави і 4) зменшила озброєння. Етлі заявив, що ані він, ані Мао Тсе-тунґ не давали один одному щодо цього ніяких обіцянок. Етлі запевняв, що в комуністичному Китаї автократичний режим не є такий строгий, як в Совєтському Союзі. Комуністичний Китай, мовляв, дуже залежний від совєтських достав, але в самому Китаї не видко, щоб москалі мали рішальний голос. Комуно-китайці буцімто приступніші в розмовах, як москалі. Тільки тоді, коли заходить мова про Формозу, комуно-китайці забувають говорити про мир. У відношенні до Формози вони визнають тільки або війну, або капітуляцію Чіянґ Кай-шека.

Міні висміває поїздку лейбуристів до Китаю

Вашинґтон. — Голова Американської Федерації Праці Джордж Міні на конвенції Американського Леґіону висміював поїздку англійських політиків з Партії Праці до комуністичного Китаю. „Державні урядовці, сказав Міні, політичні провідники, підприємці і представники світу праці подорожують до Москви та Пейпінґу, п'ють вино та обідають з комуністичними убивцями і прославляють так звану народну революцію, яка в самому тільки Китаї засудила 31,000,000 чоловіків і жінок на смерть у таборах примусової праці". Міні не згадав на ім'я англійських політиків, але його слова стосуються до голови англійської партії праці Клемента Етлі та Анюріна Бівена — провідника опозиції в цій партії, а також до інших членів англійського парляменту, які їздили до Москви і Китаю.

Підготовчі наради Далекосхідньої конференції в Манілі

Маніля, Філіппіни. — Делеґати ЗДА, Англії, Франції, Пакістану, Сіяму, Філіппін, Нової Зеляндії і Австралії [illegible] на підготовчі наради, що передували конференції, яка розпочнеться тут 6 вересня ц. р. Як базу для дискусії, рішено прийняти американський проєкт договору про колективний пакт безпеки для південно-східніх країн Азії. Зрештою не вирішувано ніяких сутніх справ, але прийнято принцип, що про них мають рішати тільки головні делеґати, які ще не всі приїхали. Підготовчі наради відбуваються тайно, щоб оминути розголосу, що його набрав текст проєкту Східньо-Азійського пакту, проголошений в пресі через недискрецію урядових філіппінських чинників. Проти цієї недискреції запротестував американський амбасадор перед філіппінським президентом, який з свого боку висловив жаль і обіцяв перевести слідство, хто завинив у тому, що преса дістала довірочний текст американського проєкту договору. Багато справ ще є зовсім неясних, як напр., в якій формі має бути забезпека проти внутрішньої комуністичної інфільтрації, або чи до хоронених територій має також належати Гонґ Конґ і т. п.

„Китай кричить за всіми товарами"

Гонґ-Конґ. — Шанси нав'язання тісних взаємин між Англією і комуністичним Китаєм є дуже добрі, тим більше, що Китай кричить за всякими товарами, — заявив Генрі Френклін, один з англійських соціялістичних парляментаристів, що взяли участь в прогулянці до комуністичного Китаю. Він, мовляв, був просто вражений поступом китайського комуністичного режиму в ділянці будівництва і охорони народного здоров'я. Також одинока жінка-посол з цієї прогулянки, д-р Едіт Саммерскіл, висловлювалася дуже похвально про санітарні заходи в комуністичному Китаї. Англійські соціялісти-посли побували в Пейпінґу, Мукдені, Аншані, Шанхаї, Ганґчові і Кантоні. Всі учасники цієї прогулянки від'їхали з Гонґ-Конґу до Японії, тільки Етлі залишився ще на день, щоб відлетіти до Сінґапуру, а звідтам до Австралії.

Політична амнестія — передумова замирення в Тунісії

Париж. — Французько-туніські переговори про надання Тунісії внутрішньої автономії розіб'ються, якщо Франція не звільнить політичних в'язнів — заявив Набіб Бурґуіба, голова туніських націоналістів, який теж перебуває в південній Франції, інтернований французькою поліцією. Бурґуіба звернув увагу на неможливість переговорювати про замирення в країні з партією, яка стоїть поза законом і керівники якої сидять по в'язницях. Французький міністер для справ Тунісії і Марокко Фуше виїздить під кінець тижня до Тунісу для дальших переговорів із туніським урядом, але він ставиться неґативно до думки про генеральну амнестію, бо вона, мовляв, охопила б також убивників. Бурґуіба запевнив французьких журналістів, які відвідали його в місці його перебування, — що він є приятелем Франції і що туніські націоналісти покладають поважні надії на обіцянки Мендеса-Франса, але в уряді сидять люди, які саботують його заміри.

Масові засуди в Єгипті

Каїро. — Єгипетський Найвищий Військовий Трибунал засудив 2 жінки й 19 чоловіків на кару від одного року до досмертної в'язниці під закидом конспірації для повалення існуючого державного режиму. Між підсудними люди різних станів і ступнів освіти. Найвищий вимір кари — досмертну в'язницю — дістав один селянин. Один лікар дістав 10 років в'язниці, один колишній капітан армії — 5 років. З жінок одну засуджено на 5 і одну на 8 років в'язниці. Перша розправа підсудних велася 31 травня ц. р. Процес проти цих осіб звано в Каїро популярно „червоною справою".

СЕН. ВАЙЛІ ОСКАРЖУЄ МЕНДЕС-ФРАНСА І ХВАЛИТЬ АДЕНАУЕРА

Бонн. — Сенатор Александер Вайлі із Висконсіну, голова комісії закордонних справ у Сенаті ЗДА, відвідав канцлера Західньої Німеччини Конрада Аденауера в його літній резиденції на Бюлер Готе недалеко Баден-Баден, після чого роздав до преси писану заяву, в якій гостро критикує французького прем'єра Мендеса-Франса у зв'язку з відкиненням Европейської Оборонної Спільноти та висловлюється з найвищим признанням про канцлера Аденауера. Сенатор Вайлі сказав, що він погоджується з президентом Айзенгавером і державним секретарем Доллесом в осуджуванні трагедії недавнього французького рішення, яке „зродилося з теперішнього французького уряду, бо не вірю (сказав сенатар Вайлі), щоб свобідний вислів волі французів дав такий самий вислід". Водночас сенатор Вайлі висловив свій подив „для вашого канцлера Аденауера" і „його сталевого характеру". Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" з Бонн М. С. Гандлер уважає, що цей виступ впливового американського сенатора, який має поважний голос у формуванні американської закордонної політики своїть у зв'язку з тенденціями заступити Францію Західньою Німеччиною. Він указав при цьому на цілу низку подібних інших познак, як напр., на поведінку представника ЗДА в Европі для справ Оборонної Спільноти у Брюсселі, його негайні відвідини у канцлера Аденауера в Німеччині після провалу Брюссельської конференції, на останню заяву державного секретаря ЗДА про конечність ревізії американської політики на европейському терені і т. д. Сенатор Вайлі не залишив ніякого сумніву, що ЗДА будуть підтримувати Західню Німеччину в її заходах дістати повну суверенність і змогу перевести ремілітаризацію. Американські й інші часописи принесли велику світлину сенатора Вайлі, який весело сміється разом з канцлером Аденауером, тримаючи в руках дарунок від німецького канцлера — велику ляльку в баварському народному одязі.

Середземноморські маневри НАТО

Атени. — 17 кораблів Шостої американської морської фльоти, а також турецькі, грецькі, італійські, англійські й канадійські воєнні кораблі переведуть спільні великі морські маневри на Еґейському морі й у східній частині Середземного моря. На суботу 4 вересня передбачається висад 1,500 американських морських піхотинців у західній частині Туреччини для здобуття „ворожого" причілку. Маневри звернені проти „ворога", що хоче опанувати протоки, маршуючи з північної Греції. У маневрах береться під увагу, що в таких боях може бути застосована атомова зброя. У цьому самому місяці відбудуться маневри підводних човнів держав НАТО біля північно-американських і канадійських берегів.

Турецький президент з візитою в Юґославії

Беоґрад. — Президент Туреччини Селяль Баяр перебуває з 8-денною офіційною візитою в Юґославі, реваншуючись маршалові Тітові за його відвідини в Туреччині. Ці відвідини тісно зв'язані з укладенням між Юґославією і Туреччиною (а також Грецією) військового пакту. Після того, як Франція відкинула пакт Европейської Оборонної Спільноти, укладення Балканського пакту має ще більше значення — пише американська преса, бо цей пакт „являє собою три дуже добрі армії".

Пакістан пояснює свою політику

Карачі. — Прем'єр Пакістану Магомет Алі виголосив через радіо промову, в якій з'ясував причини, чому лише Пакістан з усіх п'яти т. зв. кольомбійських держав візьме участь в Далекосхідній конференції на Манілі. Пакістан примушений своїм географічним положенням шукати безпеки для своїх кордонів і тому прийняв запрошення приїхати до Манілі. Приймаючи це запрошення, пакістанський уряд, мовляв, виразно застерігся, що його участь у конференції не означатиме автоматичну участь у Далекосхідньому пакті, бо остаточне рішення Пакістану залежатиме від ходу й висліду конференції. Магомет Алі натякнув на можливість підтримування Пакістаном самостійницького руху маляйців. Пакістан, мовляв, зобов'язаний до цього морально, бо понад 75% шестимільйонового населення Маляйського півострова — це мусульмани.

В СВІТІ

● **Два болгарські еміґранти,** активні діячі протикомуністичного фронту, 25-літній Петро Тріфунов і Радомір Мламенов, з яких перший працював в Болгарському Національному Комітеті у Ґраці в Австрії, а другий був членом Болгарської Національної Ради в Мюнхені, — зникли. Полія не виключає, що вони попались в пастку, наставлену комуністами.

● **Ґрагам Ґрін,** чільний англійський письменник, відбувши ферії на Гаїті, хотів поїхати на острів Порторіко, але американська влада не впустила його. На Гаїті він теж не міг вернутися, бо реченець його візи скінчився. Ґрагама Ґріна підозрівають у зв'язках з комуністами, хоч він твердить, що був лише „один тиждень" комуністом у 19 році свого життя, бавлячись в комунізм для жарту.

● **Голляндські рибалки** знайшли мотор літака, який тиждень тому з невідомої причини впав у море недалеко голляндського берега, летячи з Ню Йорку до Амстердаму, при чому згинули 21 подорожний. Мотор витягнули і фахівці стараються довідатись про причину катастрофи.

● **Берґен Далеріюс** — називався шведський купець, який за тиждень перед вибухом другої світової війни перейняв був на себе ролю посередника між гітлерівською Німеччиною і Англією, щоб відвернути небезпеку війни. Він говорив із Ґерінґом і посередничив у виміні телеграмами між Гітлером і тодішнім англійським міністром Чемберленом. Ці подробиці розкриває недавно видана афіційна книжка з документами з архіву англійського міністерства справ.

● **Париж** користав у місяцях червні, липні й серпні тільки з одної четвертини „належного" йому соняшного світла, — стверджує французьке метеорологічне бюро, нарікаючи, що цьогорічне літо було для Парижу таке погане, як уже давно не було в історії того міста.

● **Давід Лефф,** американець, службовець в Організації для справ Культури, Науки і Виховання при ОН (ЮНЕСКО), відкликався до Адміністраційного Трибуналу в Женеві після того, як відмовився з'явитись перед інвестиґаційне жюрі в Ню Йорку, яке перевіряло американський персонал в ОН та його аґенціях. Після того Леффові відібрали візу і він залишився в Женеві. Його позбавили праці в ЮНЕСКУ, але обіцяли звернути її, тільки з місцем осідку в — Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА КРАЩУ АМЕРИКУ

Праця була завжди у великому пошанівку в Америці. Прямо з пієтизмом згадують американці ще й нині ту величезну працю, яку доводилось виконувати „паломникам" в холоді, голоді й хворобах, коли пробивали вони серед дикої природи перші шляхи до майбутньої величі цієї країни. В поті чола мільйонів щораз нових іміґрантів-робітників, з різних країн і народів, зростала раз-у-раз сила Америки, зростало її багатство. Разом з тим поліпшувалась постійно й доля робітника, зокрема від того часу, коли він почав думати про свою організацію і домагатись організованим способом справедливої заплати за свій вклад у господарський зріст країни. Велика вага цього організованого робітничого руху є не тільки в його матеріяльних, але й політичних осягах. Тому саме зорганізоване робітництво є сьогодні в Америці величезною силою, з якою мусять рахуватись навіть і ті, що є при державній владі, чи хочуть до неї дістатись. Вкінці воно стало одним з таких чинників, які є відповідальні за долю і волю країни. До того, хто не є нині робітником в Америці? Та ж з новим роком буде тут коло 60 мільйонів робітників, охоплених законом про соціяльне забезпечення! Що більше: на тому ще не кінець, бо в найближчих роках це соціяльне забезпечення буде цілком певно поширене на ще кілька мільйонів. А як так далі піде, то згодом майже вся „праця" знайде своє місце навіть і в державному забезпеченні. Чи це не поступ?

Пригадуємо ті речі під цьогорічне Свято Праці, бо вони заслуговують на те, щоб за них не забувати в такій добі, коли рішається доля робітника і праці в цілому світі. Бо такий стан, який є в світі сьогодні, довго тривати не може. Совєтсько-комуністичний постійний наступ мусить покінчитись таким останнім боєм, в якому переможцем стане або вільний робітник, або червоний тоталітаризм. Треба, одначе, з признанням ствердити, що зорганізоване американське робітництво, зокрема те, яке очолює Американська Федерація Праці, розуміє добре, про що йде в теперішньому світовому конфлікті, і тому не дає себе дурити ні миролюбними фразами кремлівської пропаґанди, ані московською облудою про можливості мирного співжиття між вільним світом і комуністичним. Москва стала в очах американського робітництва найбільшим ворогом вільного робітника й вільної робітничої організації та найгіршим визискувачем робітничих рук.

Всі ми знаємо, що не все є в ідеальному порядку і в робітничому русі в Америці, як і з ринком праці та заробітною платнею. Є не одна причина до обурень та нарікань. Проте не можна не добачати того, що є таки намагання до розумної й справедливої розв'язки таких болючих проблем, як безробіття, чи неможливість для багатьох користати у відповідній мірі з загального багатства країни. Це, як підкреслює секретар праці, Джеймс П. Мічел, у своїм посланні з нагоди Свята Праці, є якраз те, на що мусить бути знайдена розв'язка. Він звертає увагу, що й те, чого досі осягнено, треба завдячувати в першу чергу — свободі, тим обставинам, що Америка — вільна країна. Секретар праці пригадує, що волю треба було американському народові не тільки здобути, але й з покоління в покоління обороняти. Ця пригадка особливо важлива тепер, коли не тільки вільна економічна система Америки, але й ціла її свобода загрожені постійними атаками Кремлю з його тоталітаризмом та рабством.

Українське робітництво в Америці добре проявляло себе в робітничому русі цієї країни. Вистачить тільки прочитати пожовклі числа „Свободи" з-перед 60 років, щоб переконатись, як серйозно ставився український селянин, що став робітником в Америці, до таких справ, як робітничі юнії, страйки і т. п. Починав він тоді працювати за 3, 4, а найвище 5 долярів на тиждень. Він добре знає, який величезний поступ зроблено від того часу, коли не було ніякого робітничого забезпечення на випадок каліцтва, безробіття, слабости чи старости. Тому, сьогодні, в Свято Праці, він може тільки подивляти Америку за її величезний поступ, до якого він теж спричинився своєю працею і своєю характерністю як карний член вільного робітничого руху у цій дійсно вільній та поступовій країні.

ТРЕБА ПЕРЕГЛЯНУТИ ЦІЛУ БУДОВУ

Події в сучасній політиці Заходу розвиваються далеко не рівномірним ритмом. То маємо до діла із застоєм, то знову все летить, як у калейдоскопі. Виявляється, що, не зважаючи на наявність вільної преси, публічна опінія не поінформована як слід і не може передбачити та приготовитися на те, що принесе найближчий час. Наприклад, читачам преси подавано майже без вийнятку відомості про шанси для остаточного створення Европейської Оборонної Спільноти. Правда, підкреслювано й труднощі, але завжди так, що здавалося пакт про Спільноту таки перейде. А в дійсності воно виходить не так. Такі несподівані звороти мають місце й в іншому відношенні. Чи хтонебудь міг би допустити шість-сім років тому, що Німеччина й Японія, „смертельні" вороги ЗДА, стануть їх найбільшою надією? Ще в альянтських тюрмах сидять німецькі генерали, а вже ЗДА роблять все потрібне для створення нової сильної німецької армії та для вишколу нових генералів. І мабуть знов непередбачені події змусять їх переглянути в не одному цілу їхню політичну концепцію й поробити зміни в цілій будові.

Справа в тому, що „мізинчикові" американських плянів в Европі, Західній Німеччині Аденауера, починає в останньому часі не везти. Якось так склалося, а може десь за кулісами є такий чинник, який це все звів докупи, що в один місяць і на зовнішньому терені Аденауер зазнав невдач і всередині почалися дуже симптоматичні робітничі неспокої і нарешті близькі Аденауерові люди перейшли на російський бік. Ще сяк-так вдалося вияснити втечу Йона до Східньої Німеччини. Йон був давнім антигітлерівцем, працював як шеф контррозвідки, а в тій ділянці переходи на другий бік, праця для двох „босів", утечі — явище дуже часте. Не багато міняли в тому заяви Йона, що, мовляв, перейшов він до червоних з „політичних міркувань". Зате справа почала прибирати іншого характеру, коли слідом за Йоном подався на Схід один із членів християнсько-соціяльної партії Аденауера, один з найвидатніших членів західньо-німецького парляменту, Карль Шмідт-Вітмак, забравши з собою цілий ряд політичних документів. На Заході залишив він доми, добре проспеpуюче підприємство й подався на Схід з родиною на непевне. Це вказувало б на те, що перейшов він на Схід не задля грошей, а таки з політичних міркувань. І то не з соціяльно-політичних, сподобавши собі „червоний рай", а з мотивів національно- і міждержавно-політичної натури.

В цей спосіб нагло на весь зріст став перед очима Заходу великий ґордійський вузол німецької політики на майбутнє. Останні факти потвердили голосно те, про що говорилося стиха, а саме, що серед німців глибоко закорінена думка про доцільність і прямо конечність співпрацювати з Росією. Очевидна річ, не серед усіх, але серед досить значної частини. Бо треба пам'ятати, що таку думку підтримували завжди найвидатніші представники німецької збройної сили. Це ж ніхто інший, як представник Райхсвери, її організатор і може найтиповіший взірець, генерал Сект, був одним із тих, що найбільш наполегливо обстоював думку про співпрацю з большевицькою Росією. Цьому типовому юнкерові ніщо не перешкоджало писати меморіял з вимогою до німецького уряду піти на шлях тісної співпраці з росіянами. А договір у Рапалльо (1922 року) ще й донині для великої частини німців є великим здобутком і зворотним пунктом в історії модерної Німеччини. Як для Секта, так і для інших, большевицькість Росії не була ніякою перешкодою до якнайтісніших контактів. Знаємо, що такі самі погляди мала велика частина гітлерівських генералів. Навіть велика частина старшин-змовників проти Гітлера зближалася до таких поглядів. А проте, декотрі з них, наприклад, виконавець замаху на Гітлера, Штавфенберґ, не крився із своїми симпатіями до радикальних соціяльних рухів. Та це й не диво, бо традицією німецьких військовиків завжди була „жадоба влади й могутности", а не „жадоба матеріяльних благ".

Не є ніякою таємницею, що навіть ті німецькі генерали й високі старшини, які сьогодні співпрацюють якнайтісніше із ЗДА, є прихильниками „єдиної, неділимої" Росії. На чолі цих старшин стоїть сьогодні вже розконспірований відомий генерал Гелен. Гелен — один з найкращих організаторів німецької розвідчої служби з другої світової війни, знавець СССР, керівник відділу „Чужі Армії Схід" в німецькому генеральному штабі. Він ніколи не приховував своїх проросійських симпатій. Він підтримував рух Власова проти національних груп і досьогодні не змінив своїх поглядів. Власне він великою мірою спричинився до того, що російські шовіністи й імперіялісти з НТС (Національно-Трудового Союзу) засіли такі високі позиції в американській протибольшевицькій роботі. Власне він, маючи до того можливості, довго блькував усякі спроби національних елементів в Німеччині, а між ними й українців добитися відповідних американсько - українських контактів на тамошньому терені.

І тому не диво, що при таких людях і в створеній ними атмосфері дійшло до сьогоднішні випадків у Німеччині. А наслідком цього великі здобутки Заходу — перемога над большевицькою блькадою Берліну, минулорічне повстання берлінських і інших робітників — знівечені сьогодні. Серйозність положення збільшена ще тим фактом, що до старих русофілів типу Гелена долучаються нові типу Шмідта-Вітмака. І це марна справа потішати себе, що такі люди, як Гелен, „за Росію, але проти большевиків". Якщо „єдіна, неділима" вміщається в їх геополітичну концепцію, якщо вони бачать інтерес Німеччини в співжитті і співпраці з Росією, то від того вже тільки чверть кроку, щоб сказати: а нам яке діло до внутрішнього устрою Росії? Це їх, російська справа! Що нам до того, чи там цар, Керенський, чи Маленков?

Це тим легше сказати, що так трактує цю справу европейська традиція, так трактують її закони міжнародного життя і так на протязі століть інтерпретувала її дипломатія. І власне так сказав Йон і Щмідт-Вітмак і так можуть сказати інші русофіли не лише в Німеччині, але й поза нею. І тому було б крайньою політичною наївністю, незнанням міжнародного життя і браком політичного реалізму на внутрішніх стосунках якоїсь країни будувати міжнародний фронт у відношенні до неї. Всі дотеперішні факти заперечують цьому. Фанатично вільнолюбна Франція почувала себе дуже добре в союзі з „тюрмою народів" — царською Росією, а твердиня свобід ЗДА можуть похвалитися понад 150-літніми добросусідськими стосунками з нею. Таких, а не протилежних прикладів можна знайти безліч.

І тому ЗДА залишається ніщо інше як перевірити дотеперішні методи творення протибольшевицького фронту, а зокрема змінити критерії оцінки людей. З русофілами не багато можна зробити в боротьбі проти Росії, хай червоної, чи рожевої. Треба речевого, перевіреного підходу, треба нових людей. І щойно тоді може бути ця країна певна, що в її системі, між її співробітниками не знайдеться людей, що в ім'я „єдности Німеччини", або в ім'я чогось подібного, не опиняться по російському боці.

Я. Г.

ПОЛЬСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В АНГЛІЇ

(Допис із Лондону)

Слова „еміґрація", „еміґрант" мають недобрий присмак. Історія еміґрації різних часів і народів — це здебільшого історія тяжкої боротьби за цінності, втрачені наслідком перемоги ворога на батьківщині. Політичний еміґрант не має нормального життя в сучасності, він живе споминами про минуле і надіями на майбутнє. Ці надії часто бувають безпідставні, далекі від реального ґрунту. Боротьба між партіями на еміґрації — це свого роду „танець тіней", бо реального підкладу для нормального політичного життя еміґранти не мають. Цим пояснюється розсвареність усіх еміґрацій: бо коли нема реального мірила для оцінки ситуації і рішає головно фантазія, уява і чуття, то тут не легко звести докупи протилежні прямування. Російський еміґрант Алєксандр Герцен, який довгий час жив у Лондоні ще за царя Миколи І, в середині 19 віку, писав у своїх споминах „Былое и Думы", що для еміґранта годинник спиняється в той момент, коли він переступає границю рідного краю. Це значить, що еміґранти у великій більшості втрачають звязок з ходом життя в рідній країні і уявляють собі відносини на батьківщині такими, якими вони були перед виходом їх на чужину.

Польська еміґрація в Англії переживає кризу. Це — „криза об'єднання". Донедавна в Лондоні були два політичні центри польської еміґрації, що вели між собою завзяту боротьбу за вплив на суспільство: „Законний Уряд" і „Політична Рада". В „Уряді" були представлені групи, які свого часу йшли з „полковницьким" урядом Пілсудського та його наступників (Ридза-Сміґлого, полк. Бека і ін.).

Коли голова еміґраційного уряду Міколайчик виїхав по закінченні війни в Польщу, де належав до визнаного великодержавами уряду, разом з комуністами, то велика частина польської еміґрації, що лишилася в Европі, піддержала групу „неповоротців", яка створила новий уряд на еміґрації, обєднавши його прихильниками колишнього уряду Пілсудського („санація"). З „санаторами" не захотіли спільно діяти інші, демократичні групи в Лондоні, які створили свою „Політичну Раду".

Після померлого президента Рачкевіча, прийшов на його місце Авґуст Залеський, до 1932 р. міністер закордонних справ Польщі. Проти Залеського стоять демократичні партії, які вимагали, щоб президентське місце дати ген. Соснковському. З допомогою Соснковського сподівалися об'єднати польські розпорошені сили на чужині.

Залеський дав обітницю що залишить президентство 9 червня 1954 р. Але свого слова не додержав і продовжує „урядувати" далі. Це викликало бурю невдоволення проти Залеського. Його відцуралися і попередньо прихильні йому діячі, як ген. Андерс. Але Залеський стоїть на своєму і видає проти політичних партій, що не хочуть його визнавати, заяви, мовляв, він не хоче „партійного феодалізму" і обстоює „леґалізм" та „конституцію". 1935 р. уряд „санації" видав у Польщі свою диктаторську конституцію, в якій стоїть, що президент Польщі відповідає за свою діяльність тільки „перед Богом та історією" (отже конституція фашизму). П. Залеський закидає партіям, що вони, мовляв, обплутані комуністичною аґентурою, а тому він не хоче віддати „держави" в руки представників партій.

Після довгих спорів і переговорів, польські політичні групи порозумілися і створили тимчасову раду з трьох осіб, яка бере під свою опіку „долю держави" на еміґрації: ген. Андерс, амбасадор Рачинський і Т. Арцішевський, старий діяч Польської Соціялістичної Партії. Ця рада має діяти, поки ген. Соснковський не дасть згоди прийняти пост президента. Але дотеперішній президент Залеський не думає резиґнувати з своєї „влади". Тому може статися, що в Лондоні незабаром будуть вже два „леґальні уряди Речі Посполитої", два президенти, два „генерали — „інспектори збройних сил" і т. д. Дійсно, п. Залеський уже відібрав цей титул ген. Андерсові і передав його іншій особі. Правда, ген. Андерс має піддержку серед „кола генералів", але, як кажуть, є на еміґрації також генерали, що стоять за п. Залеським.

„Рада Трьох", що виконує тимчасово обов'язки „голови держави", призначила вже новий „уряд Польщі", в якім головою буде генерал Одзєжинський, що до кінця 1953 року був головою „санаційного уряду" при п. Залеському. Його заступником призначила Рада трьох п. Адама Цьолкоша, одного з провідників соціялістичної партії. Ця коаліція ППС з національними демократами й уламками пілсудчини викликала роздори між членами цієї партії.

Нещастя польської еміґрації в тому, що значна її кількість — це залишки диктаторського режиму Пілсудського і соціяльно належать до групи, що мали в Польщі всякі привілеї: шляхта, урядництво, поліція і т. д., головно з західніх українських і білоруських земель. Ці люди задивлені в минуле, коли їм добре й безжурно жилося в Польщі, коштом поневолених українців та білорусинів. Ті поляки (селяни і робітники), які знайшли свій добробут в Англії та в Америці, вже не вернуться на невідоме в Польщу, коли прийде час визволення. Про це між іншим пише англійський щоденник „Дейлі Геральд".

Отже польські еміґраційні генерали лишаться тільки з своїми „штабами" без армії. Ці генерали мріють про поворот на „східні креси", де їм, коштом українського народу було що „їсти й пити". Тому вони вступають у таємні переговори з німецькими політиками в Західній Німеччині про „ревізію кордонів" між Польщею і Німеччиною: Польща мала б вернутися на „східні креси", а Німеччина відновила б свої давні східні кордони. Про ці заходи польських еміґрантів пише в новій книзі О. Форст де Баталья, що вийшла німецькою мовою в Франкфурті: „Між-Европа" (Zwischen-Europa).

П. А.

Д. Гува

30-ЛІТТЯ ПРОТИРОСІЙСЬКОГО ПОВСТАННЯ В ГРУЗІЇ

Рівно тридцять років тому — в кінці серпня й на початку вересня 1924 року — уся Грузія ще раз зірвалась до змагу з своїм споконвічним ворогом — Москвою. Хоч Москва ще в 1921 році криваво здушила свободу Грузії, але завзята країна не зложила зброї й почала готуватись до чергового бою з гнобителями.

Восени 1922 року грузинські патріоти заснували Військовий Центр, до якого увійшли ген. К. Абзахі, ген. Цулукідзе, ген. Андронікашвілі й ін. Проте Че-Ка (попередниця теперішнього МҐБ) викрила змову й, виарештувавши її провідників, завдала непоправного удару всій справі. Згадані тут діячі протисовєтського руху, як і інші, були розстріляні або замучені.

Грузини хвилево стримали виконання своїх плянів, очікуючи сприятливішого моменту. Але час зміцнював окупанта, і тому вирішено використати смерть Леніна (в січні 1924 року) і перейти до активного спротиву.

Тож уночі 29 серпня 1924 року грузинський народ, на заклик Всегрузинського Комітету Відновлення Незалежности, схопився за зброю. Цієї ночі повстання проти Совєтської Росії охопило майже всю Грузію й цілком справедливо може бути назване всенародним. Усі групи населення — селяни, робітники, студенти, учні, вчителі й навіть духовенство — взяли участь в боротьбі. У боях не забракло й дідуганів, дітей та жінок. Дзвони церков закликали населення до священної боротьби. Повстанцям повелося у багатьох місцях повалити окупанську владу й настановити демократичний устрій.

Але численна й технічна перевага була на стороні окупантів, які на Кавказі мали свої військові залоги. Московське летунство бомбардувало беззахисні грузинські села, нищучи цивільне населення. Че-Ка й вибрані частини червоної армії оперували найбільше в східній Грузії, де проти окупантів боротьбу на життя і смерть провадив відділ Какуца Чолокашвілі.

Відділи повстанців були розбиті, і почались криваві московські порахунки з населенням. Розстріли, насильства, грабунки й палення осель були в ці тижні загальним явищем. Порівняно найспокійніше було тоді ще в Тбілісі, де хижак-чекист Могільовський заздалегідь провів „чистку" і таким чином зламав хребет місцевій повстанській організації.

У Батумі на двірці був захоплений воєнно - повстанчий штаб на чолі з полум'яним патріотом, викладачем Батумської гімназії, Ґіґа Чіковані та генералом Пурцеладзе. Обидва були розстріляні. З безлічі інших розстріляних треба згадати хоча б таких громадських і політичних діячів та керівників повстання, як Ной Хомерикі — міністер хліборобства Грузинської демократичної республіки, Валіко Джуґелі — начальник штабу Народної Ґвардії, В. Чхіквішвілі — голова Тбіліської міської ради, Г. Папава — член Всегрузинських Установчих Зборів та ін.

Вони, як і тисячі інших, — знаних і не знаних мучеників, поклали свої голови в боротьбі проти носія світової неволі — Москви. Поклали голови за шляхетні гасла незалежности батьківщини й свободи для поневоленого народу. За ці гасла вмирали грузини й за царської Росії, за це страждали за „демократичної", за це вигинули й за червоної Росії. Отож грузинський народ тепер незрушимо переконаний, що кожна Росія несе на своїх багнетах лише ярмо і смерть.

Серед грузинів, як і серед інших народів, навіть серед їх найвизначніших політиків, існували люди, переконані в тому, що з Росією можна домовитись, як з якою-будь іншою державою. Як відомо, конституція СССР дає право союзним республікам вийти з Союзу. Грузія, ставши насильно совєтською, спочатку намагалася звільнитися леґальним шляхом з московських пут, але безрезультатно. Росіяни не погодились на проведення вільного народного голосування, чого домагались грузинські політичні партії.

У цьому помилка й теперішнього західнього світу, який все ще сподівається, що з Москвою можна розмовляти, як з чесним партнером. Коли б ці політики вивчили хоч би такі російські документи, як заповіт Петра І, в якому цей цар наказує своїм нащадкам прямувати до опанування всього світу, вони побачили б марноту своїх зусиль.

Щодо південних сусідів Росії, себто й Грузії, то в цьому Петровому заповіті читаємо: „Посуньте кордони Росії . . . на південь у бік Чорного моря . . . Прискоріте занепад Персії; пробийтеся до Перської затоки . . .; посувайтесь до Індії — житниці світу . . ."

На шляху до Індії стояли вільні народи Кавказу. Москва не враховувала їхньої любови до свободи й не сподівалася, що шісдесят років буде кривавитись, завойовуючи ці нечисленні, але хоробрі племена. На цьому шляху була й Грузія. Її треба було завоювати. І ніякі покликання на право, на справедливість нічого не вдіяли, бо ж „Москва сльозам не вірить".

Грузія й інші народи завойовані. Їх добивають, але ще не добили. І в незбагненних тайниках народної душі, ще плекається надія на прихід великого дня, коли сліпий західній світ пробудиться й коли зброя поневолених відкине поневолювачів далеко на північ, звідки Москва вирушила на завоювання світу.

Тоді й героям зриву 1924 року буде здвигнений в Тбілісі гідний пам'ятник з коротким написом: „Воля".

УКРАЇНА ПЕРЕД НОВОЮ ПРОБОЮ

(4)

А це в сучасній ситуації, коли український народ — селянство має свою інтеліґенцію, зв'язану з ним не тільки кровно, але й психологічно, таку боротьбу робило б для українського народу не зовсім безнадійною. Ось чому комуністичний провід і намагається насамперед стяти голову українському народові через залучення провідної верстви інтеліґенції в загальноімперську провідну верству, а український народ, консервативну більшість, селянство, розпорошити по всіх просторах величезного Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, до того ж розпорошити, використавши його в економічних і воєнно - стратегічних інтересах.

Український народ це, поперше, народ хліборобський. Ця його особливість і є неминучою прикметою при „освоюванні" комуністичним проводом облогових і цілинних земель.

Освоїти ці землі можна тільки тими, хто до праці може прикласти вміння, що випливає з успадкованих від дідів-прадідів навичок та хліборобських традицій.

Український народ має ці необхідні прикмети. Український народ — перший почав управляти землю на Сибіру, на Далекому Сході, на Алтаї.

Отже економічна ціль розв'язання зернової проблеми прикриває собою головну політичну й стратегічну ціль — перетворення України з її майже одноцілим українським населенням на територію, заселену різними народами, а значить позбавленими інтересів та прагнень, властивих однонаціональним територіям.

Україна після такої операції стане простором, на якому вже не матимуть місця ні прояви „буржуазного націоналізму", ні вимоги на догоду національних інтересів місцевих партійних керівників децентралізації плянування та керівництва. Україна перетвориться на спокійні західні границі, на республіку без нації. Вона стане частиною загального кітла — СССР, в якому перетоплюватиметься єдина соціялістична нація.

Такій Україні можна буде відпустити й дещо збільшену дозу суверенности.

Так комуністичний провід розв'язуючи внутрішньополітичні та воєнно-стратегічні завдання, розв'язує й завдання економічні.

Створення промислової бази на сході потребує створення там же таки й сільськогосподарської бази. Створення цих баз потребує в свою чергу збільшення штучним способом населення тих областей. Не випадково населення Далекого Сходу тільки від 1939 до 1950 рр. зросло на 212%. З воєнно-стратегічного погляду комуністичний провід, вважаючи ЗДА за свого противника, не може не пересувати маси населення, необхідного в цих областях, як для розвитку економіки цих областей, так і в цілях оборони.

Ще Елізе Реклю розглядав Сибір як країну з двома фасадами — західнім і східнім. Західній, як казав Реклю, вже належить до Росії, а східній належатиме до того, хто його зуміє захопити. Захопити — це означає політично й економічно опанувати, заселити.

Совєтський Союз це й робить. Східній фасад Сибіру і області, що межують з ним, він опановує, укріплює, перетворює на воєнно-стратегічну базу проти ЗДА та Японії і потенціяльно проти Китаю.

Вже з одного цього можна з певністю сказати, що, не зважаючи ні на які труднощі, розпочате „добровільне" заселювання цих областей за всяку ціну совєтська влада намагатиметься довести до кінця. До того ж заселювання буде переводитися з величезною інтенсивністю, і переважно народами республік та областей, що межують із західнім світом, тобто з України і Білорусі, а також і народами з країн сателітів.

Проголошена добровільність переселення з України з 8 квітня ц. р. — це пробний бальон на взір того, який був випущений совєтським урядом ще за часів НЕП'у про „добровільні сільськогосподарські кооперативні товариства для спільного обробітку землі". І якщо в 1930 році добровільність цих кооперативних товариств обернулася на примусову колективізацію, то добровільне переселення, проголошене 8 квітня, але значно скоріше, обернеться на примусове розселювання однорідних національних контингентів на територію „Східнього фасаду Сибіру".

Переведення такого „добровільного" розселювання на Україні вже підготовляється.

Зовсім не випадково почали появлятися часті вістки про дедалі більшу діяльність „буржуазних націоналістів", про ОУН'івців. Згадує про це Кириченко майже в кожному своєму виступі, говорили про це представники уряду й партії як у Києві, так і в Москві, під час святкування „возз'єднання" України з Росією. Поява Крутія, розстріл з опублікуванням обвинувального акту Охримовичеві із маленькою припискою, що він виказав своїх спільників, які працювали з ним разом на Україні. Вся ця кампанія боротьби з диверсантами, що їх буцімто закидає Америка, говорить про те, що на Україні розорюється ґрунт для створення цілого ряду показових процесів над „американськими аґентами" — „буржуазними націоналістами". Не тяжко передбачити, що на лавах підсудних сидітимуть переважно колгоспні селяни та колгоспна інтеліґенція, якої не вдалося ще або в найближчому часі не вдасться комуністичному проводові відірвати від українського народу.

Це потрібне для того, щоб створити не тільки позірність необхідности примусового розселення, і до того ж в першу чергу західніх областей України, але й для того, щоб створити в селянстві такий психологічний стан, коли селянству буде здаватися краще спробувати переселитись і якось животіти, ніж залишатися на Україні й загинути.

Такий стан тепер і підготовляє комуністичний провід на Україні.

Відновлюючи після смерти Сталіна МҐБ — в новому звучанні КҐБ — Кремль серед багатьох завдань, що їх розв'язати він думає з поміччю цієї „воскрешеної" установи, мав на увазі, звичайно, і завдання „добровільного" переселення з 16 областей України.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка уважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ЛИСТ ДО ПРОФЕСОРА

(Після закінчення курсу українознавства).

Вельмишановний Пане Професоре!

Я розпічну від визнання, що цього недільнього ранку, коли крім сонячно-барвистої плями перед Гостинницею усе інше на „Союзівці" говорило до мене образами прощання: природи з легким осінньо-сумовитим подихом, залишки гостей, клунки перед „Чернівцями" та „Веселкою" і наші дівчата й хлопці з останніми перекликами прощання — цього ранку я навмисно не гляділа за Вами.

Я знала, що хоч як щиро стисну на прощання Вашу руку, хоч напевно заломиться мій голос, коли попробую говорити, як дуже вдячна Вам за те все, що Ви зробили для моєї дитини — воно не буде цим, що я направду хотіла б Вам сказати.

Бо для цього треба було піти літа взад, розказати Вам про незнане, а собі самій пригадати гірке та болюче. Треба було мені кинути питання, яке в атмосфері останніх наших товарисько-безжурних хвилин на „Союзівці" було б не тільки Вам, але й мені самій прозвучало патетично, а то й по жіночому — гістерично: Чи знаєте, що значить для мами виховати дитину у свідомості, що вона мусить вирости для неї чужою?!

Сьогодні — дякуючи Вам, Пане професоре — не має вже більше у мене такого питання. Немає ляку, що слабне, а то й пірветься колись зовсім ця нитка, що ми перетягнули її сюди понад холодний, океан з пшенично-золотого клубка, що що зветься нашою рідною землею. А вистарчило для цього, щоб ледви на чотири короткі тижні я віддала свою дитину у Ваші досвідчені, вмілі, повні посвяти руки!

Ви знаєте, Пане Професоре, що моя Наня прийшла до Вас, на „Союзівку", з опанованою розговірною українською мовою. Стелла, її товаришка-курсантка, вписала їй у пам'ятник, що вона вперше чула, щоб хтось уроджений в Америці так добре говорив по-українськи, і побіч рядків з Вашим цінним признанням за деклямацію на концерті та грамоти покінченого курсу — це речі, які від приїзду домів заспокоюють все ще дитинячу (зрештою нешкідливу) чванькуватість моєї доні. Її знання письма і читання, яке ми дали її навчанням дома, бо не було у нас ніколи можливости післати її в українську школу, було таке, що Ви зразу ж взяли її у свою вищу групу курсантів.

А мимо цих видних, може й більших, як у других роджених у Америці дітей, зв'язків з українством — я не раз пролежала безсонно нічні години, не раз хотілося товчи об мур головою, бо видавалося мені, як пропавшими і безнадійними усі мої зусилля придержати дитину при цьому, що для нас таке цінне та незаступиме.

Чуже море, що без упину мерехтить перед очима нашої дітвори міріядами приманливих блисків — таких реальних та схопимих — поривас її на свої хвилі, шумить, заворожує обіцянками небуденних успіхів, нагод, вигод та заглушує, хоч чарівну, але скромну казочку, яку дома розказує мати про незнану, далеку країну своїх предків. І Ви рік по рокові затискаєте сильніше уста з досади, рік по рокові розгортаєте ширше рамена у почутті безрадности, бо ось на ваших очах розсипаються у порох усі виховні теорії про „засіяне вчасно зерно" та омніпотенцію цього, що у заранні влис у душу дитини її мати.

Докажу Вам, Пане Професоре, на прикладі, як у моєї доньки було чотири-п'ять років, я читала їй Шевченкову „Наймичку". Спершу переповіла зміст словами й ідеями, зрозумілими малій дитині, що вона вислухала уважно та з помітним зацікавленням. Стільки всього. Але як після цього я прочитала поему — дитина прослухала її до кінця зі слізми зворушення в очах. І багато разів після цього допрошувалася, щоб читати їй „сумний віршик за Марка". Як п'ять — чи шість літ пізніше, коли читаючи малому синкові „Наймичку", я покликала теж доньку у кімнату, щоб і вона прислухувалася — я вже не мала сумніву, що для неї моє бажання було лиш маминою примхою, яку, ради спокою, треба вдоволити. Ще кілька літ пізніше, при подібній нагоді, вона вже цілком щиро і безцеремонно заявила, що у неї щось важніше до роботи і нема часу на слухання маминих рецитацій.

А скільки арґументів та словної боротьби за те, щоб взяти у руки українську книжку, прочитати історію чи написати по українськи листа до когось з рідні. Мур, твердий мур впертих дитячих арґументів — знову і знову — так що врешті, розводиш безрадно руки, а в душу вкрадається зневіра, що морочить питанням: І пощо, навіщо, таж і так з цього нічого не вийде!

Цієї останньої неділі, саме тоді, як Ви, Пане Професоре, готовилися на „Союзівці" до обіду (напевне у перше від розпочаття курсів спокійно і безтурботно) — ми переїздили крізь камінне провалля Ню Йорку в дорозі додому. Ледве дві години там ми з захватом оглядали зелений вінок гір довкруги „Союзівки", який рання осінь вспіла вже поперетикати де-не-де жовтогарячим мереживом всихаючого листя. А тут наші очі ковзалися по цементі пустих вулиць та по сірих мурах домів, мов по цвинтарних пам'ятниках. Наня вспіла вчислити свойому братові усіх наших князів, висловити опінію, хто був найславніший з гетьманів та арґументувати з татом про якийсь спірний деталь з Шевченкової біографії. На мить у авті стало тихо. Я відчула, що це хвилина, у якій діти починають гнітуче відчувати поворот до міста і шукала, щоб чимось бадьорим перервати тишу.

Та знечев'я, з-поза моїх плечей, розніссея зразу несмілий, а потім щораз певніший голос моєї доні:

Колисав мою колиску
  Вітер рідного Поділля
І зливав на сонці ній
  Степового запах зілля.
Колисав мою колиску
  Крик неволеного люду
І так в серці вколисався
  Що до смерти незабуду.

Мені здавалося, що ось на моїх очах твердий нюйоркський цемент росколюється, тріскає, як подільський чорнозем у ранню весну. А крізь щілину здорове зерно починає рости вгору — буйним, зеленим, рідним стеблом. Зерно, яке цього Божого 1954 літа засіяли Ви, Пане Професоре, та усі, що задумали і перевели в діло великий замір курсів українознавства на „Союзівці".

І за це Вам усім з глибини серця Спасибіг!

Клявдія Олесницька.

P. S. Цього понеділка нюйоркська група курсантів допомагала своїм друзям, які задержалися в переїзді через Ню Йорк, звиджувати місто. У славному хмародері „Левер Бродерс" просили відвідувачів виповнити квестіонар, в якому було питання: „Ват іс ді нейм оф юр говмтавн нювспейпер?" На втіху редакторові кожний член української групи вписав „Свобода"!

СОКОЛЕ НАШ — ТАБОРЕ НАШ!

На південь від міста Боффало, недалеко озера Ірі, закуплено в 1951 році 30-акрову площу з лісом та ярами для пластового табору. Рік-річно відбуваються там пластові табори, щораз кращі, щораз більші. В цьому році до цієї гарної мальовничої площі винайммлено ще сусідні, яка разом з площею Сірого Лева була віддана до вжитку пластовому таборові, разом около 50 акрів лісу і полян.

Веселим гомоном та діточими співами наповнилась гарна околиця. 132 українських дітей провели липень у пластових таборах. Були там новачки під командою пл. сен. А. Домбчевської, новаки під командою пл. сен. О. Грималяка, та юначки під командою ст. пл. О. Бережницької і юнаки під командою ст. пл. М. Захарченка. Так команданти, як і їх Булави, доложили багато старань і провели працю успішно. Звичайно буває, що в часі праці є і таборові скреготи дня, А де ж їх немає? Однак у загальному треба зачислити їх працю і переведення таборів до повного успіху. Багато праці у підготовці до таборів поклали такі громадяни, як проф. Залеський, інж. Пашківський, п. Пришляк, ст. пл. Прийма, станичний Боффало пл. сен. О. Бережницький, що дали також багато фізичної праці при розбудові Нового Сокола. Треба загально сказати, що цілі родини з Боффало й околиці по своїм силам причинялись до розбудови Нового Сокола. Навіть з далекого Рачестеру та з дальшого Клівленду приїздили сеньйори та громадяни, щоб доложити цеголку своєї праці до розбудови Нового Сокола. Траплялось, що в часі табору приїжджали гості і батьки на відвідини та в часі свойого короткого побуту виконували часто працю для табору. Наш пласту сеньйор Роман Клос, пл. сен. Синиця і інші, вставши рано, заки від'їхали, заправлялись в піонерці, копали рови для відпливу води, або цементували їх, хоч вони приїхали лиш на відвідини табору.

Годі вичислити всіх тих, які з відданістю помагали на Новому Соколі, хочу лиш загально сказати, що наше громадянство своєю поставою і відношенням до Пласту дає прекрасне оточення для розросту і розквіту українського Пласту. Наш начальний Пластун, Сірий Лев, часто відвідував пластовий табір для загальної радости і духового підйому пластової молоді. Відвідав пластовий табір наш гість з Европи, пл. сен. Атанас Фіґоль, та перевів гутірку про рідний край і 40-ліття УСС-ів. Кожної суботи і неділі чисельно приїжджали до табору родичі пластунів. Помимо доволі строгої дисципліни, з огляду на мішані табори, молодь пережила ті гарні хвилини серед пластових гор і зайнять. Одною з перших оригінальних імпрез була Святоіванська ніч, з шуканням цвіту папороті, вогником у ярі та киданням вінків на воду. Це юначки під проводом своєї командантки, ст. пл. Оксани Бережницької, відтворили наш народній звичай святоіванської ночі та серед сумерку у ярі при світлі вогню співали старі народні пісні. Інші таборовики були гостями, беручи чинну участь у загальній забаві молоді під доглядом своїх виховників. Багато пластової романтики влилось у душу наших найменших, коли юнацтво під проводом своїх командантів вишукувало у глибоких ярах, що є на Новому Соколі, криївки, гарно їх прикрашувало і тризубами і лілеєю, та складали там свої листи, що самостійно їх укладали, листи на Україну. При вогнику, пізно вночі, відчитували наші малята свої листи і направду треба було дивуватися їх змістові. По дитячому написані вони були, та так щиро і з глибини душі, і стільки в них було чуття і любови до незнаної їм землі їх батьків, бо ж вони уроджені або виховані вже на чужині. Про здоров'я в таборі дбав д-р Маковський, що як таборовий лікар товаришив молоді навіть в часі їхніх прогульок. Полеві Служби Божі відправляв для молоді о. декан Стиранка та о. Стасюк. Оба отці своїм відношенням, проповідями та молитвами незвичайно щиро і сердечно дбали про виховання пластової молоді.

До успішности переведених таборів на Новому Соколі треба зарахувати те, що пані Стефа Осадца з Пласт - Приюту, яка цілий час таборування вела справу прохарчування, і пані, що кожного тижня чергувалися, п. п. Яворська, Коцик і пл. сен. Галяревич, та приготовляли харч для около 150 осіб денно, вив'язались з признанням зі своєї праці. В часі таборування ст. пластуни, що перебували, як гості, були завжди готові і виконували часто і важку фізичну працю при упорядкуванні площі, тощо. На площі збірок юнаки зробили контури мапи України, обложивши границі камінчиками так, що на площі постала немов велика мапа України. Всі збірки, ранні і вечірні молитви відбувались, немов на Україні, бо все це було на виложених камінчиками землі в її границях. В часі таборування введено ще одну новість, а це продаж содової води та солодощів з повною самообслугою. Молодь, купуючи содову воду чи солодощі, кидала гроші до пушки і не було продавця. Контроля денного торгу в загальному була задовільна так, що цей певного роду експеримент серед пластової молоді перейшов з додатним вислідом. Пластові ватри, так питомі для пластової романтики, проходили завжди з успіхом, а самотворчість пластового гумору була виявом життєрадости нашої молоді. Часто наші малята підспівували собі пісню на мелодію „Верховино", уложену колись на Соколі, немов би цим хотіли продовжувати традицію старого Сокола з далеких Карпат.

„Таборе наш, Соколе наш,
Гей, як у тебе тут мило!
Як би не збірка, не наказ,
Життя б весело нам тут плило
  Збірка, алярм,
  Збірка, розхід,
  по ріща, по воду,
  а під вечір ноги тягнеш,
  наче ту колоду.
  Як почуєш голос „Струнко",
  Бунчужної сварку,
  то летиш хоч би з драбини
  На зломання карку."

Участь в цьогорічнім таборуванні взяла пластова молодь з таких осередків: Боффоло, Рачестер, Клівленд, Сиракюз та околиця, а було навіть 5 осіб з далекої Филаделфії, та 4 з Ню Йорку. Табори на Новому Соколі цього року належить зачислити до успішних. Є конечною вимогою дальшого розвою пластового життя, щоби Новий Сокіл розбудувати та докупити сусідніх 10 акрів площі, які розділюють Новий Сокіл від площі Сірого Лева. Частинну розв'язку води для таборів, яку цього року вдалося управі Оселі перевести, інсталюючи душі, треба би доповнити басейном та побудовою куренів для новацтва. Сприятлива постава громадянства та відданість праці Пласт-Приюту Клівленду, Рачестеру й Боффало дає запоруку, що розвій Сокола і його розбудова будуть переведені для добра і розросту нашого Пласту.

пл. сен. Іван Скочиляс.

З Відчитової Залі

ЗА ДОСЛІД ЖИВОЇ МОВИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(З доповіді проф. Яр. Рудницького в Ню Йорку на мовозн. Комісії НСШ).

Півторамільйонова українська еміґрація на терені Америки й Канади в своїй більшості ще й досі говорить мовою батьків і дідів. Церква, школа, організації й установи культурного, наукового, економічного, політичного й професійного порядку, українська преса й видання, врешті радіо й театр — все це підтримує українську мову в щоденному (неофіційному) вжитку. Українська мова на терені Америки й Канади не тільки живе, але й розвивається своєрідним способом і власне перед українським науковим світом, а передусім перед українськими мовознавцями стоїть в усю широчінь питання досліду живої, говореної української мови на цьому континенті. Бо ж годі чекати аж до того моменту, коли вільні українські наукові установи в майбутній вільній українській державі посилатимуть експедиції науковців для дослідження українсько-американського чи українсько-канадійського діялекту. За цю працю треба взятися українським ученим, що приїхали на цей континент. Не нарікання, що, мовляв, „тут нема джерел", немає „умовин" для наукової праці україніста, а свідома й зорганізована праця над українським мовлянином на терені Нового Світу повинна правити за вихідний пункт для наукової діялектології в діяспорі.

Такими думками почав дня 28 серпня свою доповідь на зібранні Мовознавчої Комісії Н. Т. Ш. в Ню Йорку проф. д-р Ярослав Рудницький, що загостив до метрополії з Вінніпеґу (Канада) й погодився дати доповідь на тему **„До методології діялектологічної праці на терені Нового Світу"**. Прелеґент веде з 1949 року досліди в цій ділянці, опублікував на цю тему декілька праць в наукових журналах, а остання його студія появилася в англійській мові в „Орбісі" — органі Міжнародного Центру Загальної Діялектології в Люнені (Бельгія під наголовком: "Remarks on Literary Ukrainian and Dialects in Canada".

В 1953 році проф. Рудницький отримав наукову стипендію від Ради Гуманістичних Дослідів Канади в Оттаві й переводив досліди над живою мовою українців та інших слов'ян на терені Канади. Нові явища мовного процесу вимагали окремого методологічного підходу для їх прослідження й ось автор на основі досвіду поділився з приявними на доповіді українськими мовознавцями своїми спостереженнями в цьому напрямку. Засіданням проводив проф. П. Ковалів, секретарював проф. В. Стецюк.

На думку прелеґента дотеперішні европейські здобутки в ділянці дескриптивної діялектології мусять підпасти деякій ревізії в новій американській дійсності. З т. зв. мапування мовних явищ, отже в ділянці ізофон, ізоглос, ізоморф, і т. д., тільки деякі методи сприйнятливі для нового терену. Йде тут про неможливість проводження на мапі границь напр. поодиноких фонетичних чи морфологічних явищ, тому то ці явища живуть всуміш одне попри одне. Й тут методологія діялектологічної праці висуває як перший основний постулят — не ізофонізацію, чи ізоморфізацію мовних явищ, але розслід симбіози різних говорів. Ці говори живуть один побіч одного й дуже часто впливають на себе взаємно. Через те витворюються певні явища мовного мішання й розслід оцього надзвичайно живого процесу на терені Америки — основний другий методологічний постулят наукової діялектології. Мапування мовних явищ, якщо воно має якесь значення в Америці, то може відноситися до явищ з ділянки лексикології. Автор проілюстрував одну мапу поширення слів „авто — ґара — кара — машина" на терені Америки й Канади. Ця мапа була надрукована в згаданій студії в „Орбісі".

Побіч наведених методологічних вимог для теренової праці над живою мовою українців в Америці є ще один, а саме дослідження мовних енкляв, тобто однорідних діялектичних скупчень, де всі мовляни — пришельці з однієї й тої самої місцевости з Старого Краю. Опис такого говору це звичайний у діялектології рід праці й він має свої давні вироблені методи.

При кінці доповіді проф. Р. подав конкретні завдання, що їх повинні виконати українські мовознавці на американському й канадійському теренах і що раз на завжди розвівають леґенду про те, що діялектологам в Америці й Канаді „нічого робити".

Б. Б-о.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Голоси Читачів

„СССР, РОСІЯ, НАРОД І ВЛАДА"

В числі 160 „Свободи" з дня 20-го серпня ц. р. темою і титулом редакційної статті є „СССР, Росія, Народ і Влада". Добрий замір уточнити ці поняття і виявснити різницю між ними або їх тотожність заломився через власні неоднозначні окреслення згаданих і інших народно-етнічних і національно-політичних понять. Справжнє правдиве уточнення можливе тільки на тему і під титулом „Московія, Росія, СССР, Панівний і Поневолені Народи", при чому дуже важливу ролю відграє однозначність перекладу дотичних назв із московської на українську й інші немосковські мови. Я певний, що шановні читачі „Свободи" зацікавлені в об'єктивному з'ясованні й уточненні таких понять з однозначному виді. Ось чому я дозволив собі зробити це в як найкоротшому зібранні.

I. На субстраті фіно-угрійських племен у колоніяльній півночі Руси, імперії українських предків з тодішньою назвою „русини", постав народний новотвір під назвою „Русскіє". Ця прикметникова назва, як у жадного іншого справжнього слов'янського народу, зумовлена була трояко: а) народженням у колоніяльній підчиненості своїм панам русинам. б) приналежністю до християнської церкви, яка в них вважалась і називалась „руською", бо переняли вони цю віру від русинів, так як називалась вона у русинів „грецькою", бо переняли вони її від греків, в) переходом до вживання мови своїх панів-русинів. Свою першу власну державу на руїнах Золотої Орди назвали вони не „русскою" чи „Русею", а тільки з фінська „московською". Так то постала їх перша політична „московська нація". А тому, що в первопочатках Московії населення її складалося майже виключно з „русскіх", отже московська нація і народ русскіх були тотожні, так назва „москалі" в українців, поляків, а „мосці" чи „московіті" в інших европейських народах була тотожна з назвою „русскіє". Тимбільше, що назва „москалі та московський" виключала можливість утотожнювання „русскіх" із „русинами". Особливо в тих европейців, які не визнавались у джунґлях східньо-европейської дійсности.

Ця різниця між москалями і не-москалями залишалася видною внутрі і назовні Московії навіть після того, як Московія поширилась на імперію засобом підбивання і поневолення інших народів і націй, як довго так панівний як і поневолені народи в ній могли задержувати свої власні народні назви.

II. Перейменувальні укази царя московської імперії Петра I-го рр. 1703, 1711, 1713, 1717 і 1721 замінили національну московську назву новою „російською" і заборонили вживання власних назв так панівному московському як і поневоленим немосковським, зате накинули їм нову спільну національну назву „росіяни" взагалі, а москалям назву „великороси" і українцям назву „малороси" зокрема. В так умовленій „російській імперії" не могло бути „неросійських народів" як напр в австрійській монархії не було „неавстрійських народів". Російським: москалям - великоросам відповідали австрійські німці, як панівні, а російським: українцям, полякам, білорусинам, литовцям, татарам, грузинам і десяткам інших народів відповідали австрійські поляки, чехи, русини-українці, словаки, хорвати й інші народи, як поневолені. Але так само як в Австрії не було ніякого етнічного „австрійського" народу ні „австрійської" мови та літератури, не було ніколи в Росії ніякого етнічного „російського" народу ні „російської мови і літератури". Це було лиш „піюм десідеріюм" панівного московства й його проводу створити „єдиний російський народ" засобом перетоплення усіх народів імперії в московському казані, яке ніколи не зреалізувалось вповні.

III. Російська імперія экрахувала у висліді революції в лютому (березні) 1917 р. Водночас скінчилась правосильність перейменувальних указів царя Петра I. Поневолені немосковські народи відзискали не тільки свою свободу, але й відновили свої власні назви. Зі заником назви „малороси" для українців, стала безглуздою теж назва „великороси" для москалів. Заник російської нації відносився не тільки до немоскалів, але й до москалів. Будь москалі волелюбним народом як і інші визволені з-під тиранії царів, так створили б і вони свою власну „Русскую Державу" як українці „українську", поляки „польську", литовці „литовську" і т. д. Але тому, що вони воліють бути директорами, сторожами і катами в своїй будьяк названій імперіяльній „тюрмі народів", так задержали вони „російську" назву навіть для своєї нової совєтської республіки, а своїй по раз другий награбленій імперії засобом підбиття і підчинення народів їх вожд Улянов-Ленін накинув спільну національну назву „совєтську", замість попередньої „російської", завдяки успіхові контрреволюції деспото - рабства в жовтні (листопаді) 1917 р. Ленін повторив перейменувальний експеримент царя Петра I., але без заборони власних національних чи народних назв панівного і поневолених народів, бо це було вже неможливим, але з таким же самим „піюм десідеріюм". Отже залишилась повна аналогія щодо теперішнього совєтства і попереднього російства: ніякого совєтського етнічного народу ані совєтської мови і літератури, ніяких „несовєтських народів" унутрі СССР. Зате тепер совєтські: москалі (русскіє), що залишились панівними, і українці, литовці, грузини, білорусини, і т. д., що поневолені.

Ню Йорк, 20 серпня 1954.

Василь Косаренко-Косаревич.

● **Луїс Тарук,** провідник комуністичної організації „Гук", що піддався урядові, дістав вправді тільки 12 років в'язниці за всі свої злочини, але тепер додатково мають судити його за кілька його вбивств, що їх доконав на Філіппінах.

● **На Нюйоркській біржі** далі падає ціна на каву і какао. Це є наслідком неясної політичної ситуації в Бразилії і браком покупців на бразилійську каву, бо на американський ринок ввозять тепер каву з інших країн.

● **Минулого року** Допомоговий фонд робітничої спілки „Об'єднані вуглекопи" мав дефіцит в сумі 7.500 долярів, але цього року цей фонд виказує 1,500,000 надвишки. До нього платять вкладки управи копалень залежно від кількости видобутого вугілля.

ЮВІЛЕЙНИЙ З'ЇЗД О.Д.В.У.

З нагоди 25-ліття Центральна Управа ОДВУ влаштовує цього року ювілейний з'їзд у Ню Йорку. З'їзд відбудеться в суботу, неділю й понеділок 4, 5 і 6-го вересня ц. р. в готелі МкАльпін при 34-ій вул. та Бродвеї. З'їзд починається в суботу 4-го вересня о год. 10-ій ранку в Кришталевій Залі на мезаніні. Пополудні цього ж дня делеґати й представники різних національних організацій і товариств будуть складати привіти. Того ж дня в годині 8-ій вечора в великій забавовій залі на 25-му поверсі відбудеться ювілейний бенкет, на якому промовлятимуть визначні діячі ОДВУ, запрошені представники братських і національних організацій та запрошені визначні американці. В неділю 5-го вересня в обох українських церквах Ню Йорку відправляться ранком панахиди за померших членів ОДВУ. По обіді в Кришталевій Залі відбудеться 15-тий З'їзд Українського Золотого Хреста та з'їзд Молодих Українських Націоналістів у другій залі. Вечором цього ж дня в год. 8-й буде Літературний ОДВівський Ярмарок, на якому виступлять визначні ідеологи, літератори й мистці з-поміж членства ОДВУ й братніх організацій. В понеділок 6-го вересня продовження з'їздових нарад ранком, а на закінчення засідання новобраної Центральної Управи ОДВУ.

В. Різник.

ЗАЯВА

Тому, що моє назвище подають різні українські музичні школи, в списках їх учителів подаю до прилюдного відома, що я є тільки і єдино членом учительського збору „Українських Професійних Музичних Курсів" у Филаделфії (керівник: Д-р Антін Рудницький) і в ніякій іншій українській музичній школі в цьому шкільному році вчити не буду.

ЯРОСЛАВ МИГАСЮК

Знаших буднів

„МОВО РІДНА, СЛОВО РІДНЕ..."

Розповідав мені приятель з Дітройту таку історійку:

Приїхав відвідати його один знайомий, що жив у східній частині міста. Вже недалеко хати чогось „закрутилася" йому голова і не міг пригадати собі числа будинку. Ходить-ходить довкола бльоку, аж побачив трьох американських хлопчаків, що весело бавились на вулиці. Ломаним, геф-напів англійським питає одного, чи не знає часом, де живе містер К.

— О, я знаю! — підхопився з тротуару другий хлопець. Я живу в тому самому домі. А ви, може українець? — спитав по нашому.

— Так, українець.

— Ми також українці! зголосили хором хлопчаки. Ми проведемо вас до пана К.

По-дорозі той чоловік каже:

— Я вас мав за яких айришів. Так чешете по-американськи, аж ну!

— О, ми вміємо й по-українськи говорити, — похвалилися хлопці. — Ми ходимо до парафіяльної школи, належимо до Пласту. А це ми грали в „Кульку", — а як грається в „Кульку", то треба по-англійськи говорити, бо до того нема наших слів...

Тепер другий епізод, вже з мого власного життя... Моє село було „мішане", т. зв. латинники і поляки-кольоністи творили третину населення. Школа була „утраквістична", а насправді — польська. В клясі, на лекціях, обов'язувала польська мова, та зате на перерві, на подвір'ю, всі школярі щебетали по-українськи аж любо, і поляки, і жиди, навіть синок самого „пана дзєдзіца" лепетав по-нашому!

Чому?.. Бо українська мова була мова сільської вулиці, мова дитячої гри-забави. В „Гуску", „Пекаря", хованки, чи „Сліпої баби" можна було гратися тільки по-українськи.

В „Кульку" — тільки по-англійськи.

Дитина найскорше і найкраще присвоює собі цю мову, в якій бавиться.

Я не відкрив тут жадної Америки. Про це, напевно, знають наші батьки, педагоги, директори курсів українознавства та всі, що хотіли б зберегти душу найменшого покоління українського. Хоч, деколи, життєва практика показує, немов би вони цього не знали.

Командант одної нашої Оселі хвалився, що запросив до табору знаного всім, шановного професора, який щодня розповідав хлопцям про Січових Стрільців, Лисоню, Маківку, Листопадовий Зрив та про інші світлі дати з нашої новітньої історії.

Знаю шановного професора з його прилюдних виступів. Якщо він промовляв до хлопців так довго і... цікаво, як на одній академії, то я трохи лякаюся за наслідки. Готові діти не-любити нашу новітню історію...

Добра річ і корисна — патріотизм, рідна історія, традиції, але — пробі, панове, не вкладайте їх в юні душі завеликими, тяжкостравними порціями! Діти, що з ними маєте діло, це не „крайові" та й не таборові діти, а таки тутешні, американські, що дивляться на телевізію, грають у бейзбол, а найголовніше — виростають не на таких, сільських, чи таборових вуличках, а на вулицях Метрополій Ню Йорку, чи Дітройту.

Моя скромна гадка, що їхнє виховання, чи перевиховання треба таки почати від отої гри, — хоч би в „Кульку".

Ікер.

ПОДЯКА

Складаємо сердечну подяку Громадянству міст Міннеаполіс—Ст. Пол, Міннесота, за дар в сумі 255.00 долярів на пам'ятник нашого Найдорожчого Мужа і Батька

бл. п. о. ТЕОФІЛЯ КАЛИНИЧА.

Зокрема щире дякуємо Комітетові збіркової акції, Високоповажаним Панам: п. М. Демянчукові, п. А. Мінковичу і п. Д. Штогрину, як і рівнож Високоповажаним Панам збірщикам: п. Д. Хабіну, п. Д. Штогрину, п. Е. Головці, п. М. Руданському, п. В. Сасу і п. В. Цегельницькому.

Щире спасибіг Товариству „Запорозька Січ", Відділ 385 У. Н. Союзу, за дар в сумі 75.00 долярів.

Дякуємо Українському Золотому Хресту за пожертву в сумі 75.00 долярів, які ми одержали з рук Шановних Пань: п. Жені Кос і п. Дарії Янович.

Хай Всевишний винагородить Вас усіх за так гарні пожертви і труд, а Покійний напевно не забуде Вас у своїх молитвах на тому Світі.

ІВАННА І ЛЮБОМИР КАЛИНИЧІ.
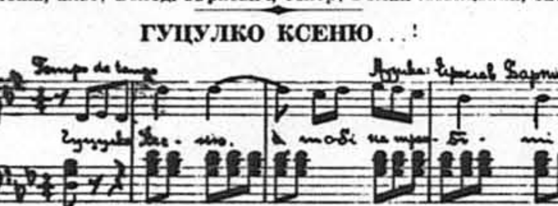
ХЛОПЦІ ПІДЕМО! ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ... НАЙНОВІШІ ВИДАННЯ ПЛАТІВОК „АРКИ"

513 а) ХЛОПЦІ ПІДЕМО!
Гей, на горі, на Маківці
б'ються Січові Стрільці.
Хлопці (усі разом) підемо,
боротися будемо
за славу, за Україну,
за рідні права й Державу!
Б'ються, б'ються, не здаються,
йдуть до бою, ще й сміються.
Хлопці...
А в Києві бій великий,
там лютує ворог дикий.
Хлопці...
Наша сотня вже готова,
Від'їжджає аж до Львова.
Хлопці...

513 б) ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ...
Вже вечір вечорів, повстанське серце б'є,
а лента набої посилаю подає.
Гей, лента за лентою набої подавай!
Український Повстанче в бою не уступай!

512. Ой, за горя — стрілецька пісня. М. Леонтовича.
Як Стрільці йшли з України — стріл. пісня, слова й музика Р. Купчинського, вик. Мішаний Квартет у супроводі бандур.
513. ХЛОПЦІ ПІДЕМО! — Пісня 1-ої Української Дивізії, ар. Р. Левицький.
ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЮ... — Пісня У.П.А., ар. Р. Левицький, вик. Мішаний Квартет у супроводі бандур.
514. Гей ви Стрільці Січові — стрілецька пісня, ар. М. Леонтович.
Їхав Стрілець — стріл. пісня, муз. М. Гайворонського, вик. Мішаний Квартет у супроводі бандур.
Склад Мішаного Квартету: Галина Хамула, сопран; Іванна Конів, альт; Волод. Юркевич, тенор; Роман Левицький, бас.

ГУЦУЛКО КСЕНЮ...

508. Гуцулко Ксеню, — танґо (перша редакція), муз. Я. Барнич
Прощаюсь Ангеле з Тобою — нар. пісня, вик. Р. Левицький з бандурою
509. Пропала надія — нар. пісня,
Горе мені на чужині — нар. пісня, Р. Левицький, акомп. бандура
510. Танго ДІ-ПІ — акомп. Весоловського
В'язанка вальсів (Човник хитається і ін.) аранж. Весоловський
511. Прощай...! — танго, Весоловський з Канади
Прийди, прилинь... — Вальс, Весоловський

НЕДАВНІ ВИДАННЯ:

(Серія Повстанських Пісень)

501. Повій вітре, — нар. пісня співає М. Мінський, скрипка В. Цісик
Рута м'ята — нар. пісня співає М. Мінський, скрипка В. Цісик
502. Зірвалася хуртовина — нар. пісня вик. Бандуристи Р. Левицький—В. Юркевич
Іди від мене — повстанська пісня вик. Бандуристи Р. Левицький—В. Юркевич
503. Світи місяченьку — нар. пісня Бандуристи: Р. Левицький—В. Юркевич
Ой, у полі вишня — нар. пісня Бандуристи: Р. Левицький—В. Юркевич
504. Розпрощався стрілець — повстанська пісня Бандуристи С. Ганушевського
Заплакали карі очі — повст. марш Бандуристи С. Ганушевського
505. Львів — вальс .... співає М. Мінський
Синій Сад — танґо .... вик. М. Мінський
506. Маршують вже повстанці—повстанська пісня,
Я син лісів... — повстанська, Бандуристи С. Ганушевського, — спів Мінського.
507. Ой, горе тій чайці — нар. пісня Бандуристи С. Ганушевського
Добровольці йдуть шляхом — пісня УПА, Бандуристи С. Ганушевського

210. Ось іду я від куми .... співає Черник
Кумася .... співає Черник
211. Заграй мені .... танґо Весоловського
Ніччю .... румба Весоловського
212. Чи знаєш Ти...? — слов-фокс, Весоловський
Ти з любови собі не жартуй! — фокстрот, Весоловський
213. Шуміли верби — в'язанка вальсів, тільки музика, Весоловський
Як ми покохались — слов-фокс, співає Мирося Вербицька
214. Серце — танго .... Мирося Вербицька
На здоров'я — полька, муз. Весоловського
215. Ой, Дніпре — пісня, ... співає Черник
Лугом іду — пісня, ... співає Черник
216. Усміх — танго, вик. Жіночий Квартет „Верховина"
Вернись в Соренто — романс, Жіночий Квартет „Верховина"
217. Перша Сніжинка — танго, Жіночий Квартет „Верховина"
Спомин з гір — романс, Жіночий Квартет „Верховина"
218. Забудь мене — романс, співає М. Мінський
Тихесенький вечір — серенада, співає М. Мінський
219. Вернись кохана — танґо, співає М. Мінський
Сині очі — танго, співає М. Мінський
220. Міжнародні мелодії — Лонґ-Плей: 5 танго, 2 вальси, фокс-трот
(ціна цеї „лонґ-плей" платівки дол. 2.95)

ЦІНА ЦИХ ПЛАТІВОК ДОЛ. 1.25 ЗА ШТУКУ

- Повищі платівки висилаємо поштою за попереднім надісланням грошей або за післяплатою.
- При замовленнях 6 платівок і більше — порто оплачує „Арка". Менших замовлень не виконуємо. Платівки висилаємо до всіх країн.
- Для перепродажі гуртовий рабат.
- Жадайте наших платівок у найближчій Вашій крамниці.

Жадайте новного каталога — безплатно

Замовляти:

ARKA Company
48 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y., USA.
Phone: GRamercy 3-3550

ПРАЦЯ — HELP WANTED—MALE

ДОСВІДЧЕНИЙ МУЖЧИНА ДО ПРАЛЬНІ. 30-40 років. Стале місце. Добра платня. Голоситися особисто. STAPLETON SERVICE LAUNDRY 54 Greenleaf Ave., West Brighton, Staten Island

ФРИЗІЄР Висока платня плюс комісове. Стала праця. Добра нагода для фахівця. Присмні умовини праці. Голоситись: BETTY SCHWARTZ 5303 — 13th Ave., Brooklyn, N.Y. Phone UL 1-5315

ПОТРІБНО ФРИЗІЄРА З досвідом. Стала праця. Добра платня. Присмні умовини праці. Голоситись: ALPHINE BARBER SHOP 551 — 5th Ave. New York City (2nd floor — near 45th St.) Phone MU 2-4844

ПЕРШОРЯДНИЙ DIE MAKER ПЕРШОРЯДНИЙ PRESSMAN Cutting & Folding Dept. Юнійна фабрика. NATIONAL FOLDING BOX CO. 20 River Road — Bogota, N. J. N.Y. Phone BR 9-1207

Трикотар на "flat links". Стала праця на день. Queens. STEINWAY KNITTING MILLS, 701 Woodward Ave., Ridgewood, Queens, N. Y. Telephone: HE 3-2294.

ПРАЦЯ — HELP WANTED—FEMALE

ФРИЗІЄРКА Досвідчена у всіх ділянках свого фаху. Також shampoo манікюристка. Висока платня плюс комісове. 5 днів в тижні. Голоситись: Philip of the Hotel Gramatan Bronxville Phone DE 7-1065

ОПЕРЕЙТОРКИ І ПРИБИРАЛЬНИЦІ До кращої якости блюзок. Добра платня. Стала праця. Голоситись особисто: SUZANNE BLOUSE CO. 34 South 6th Ave. Mt. Vernon Phone MO 4-7507

МАНІКЮРИСТКА Досвідчена. Стала праця. Добра платня. Присмні умовини праці. Голоситись: BETTY SCHWARTZ 5303 — 13th Ave. Brooklyn, N.Y. Phone UL 1-5315

ALBANY EMPLOYMENT AGENCY Mary A. Garside & Son, lisensees. Кухарки, покоївка-кельнерка до приходства і жіноч. манастиря. Також до приватних домів на Бруклин і Long Island. Голос.: 570 Nostrand Ave. (near Atlantic Ave.) Brooklyn або телефонуйте: ST 3-5845

FINGERWAVER Досвідчена або початкуюча. Молода жінка у віці 25-30 р. Стала праця. Присмні умовини праці. Голоситись: JUDY'S BEAUTY SALON 2559 Amsterdam Ave. N. Y. C. (near 187th Street) Phone WA 8-3510

Досвідчені ДО ШИТТЯ СУКОНОК Праця від штуки. Добра заплата. LYNN-MAR DRESS CORP. 230 Merrick Rd., Lynbrook, L. I. LYnbrook 9-4450

FINGERWAVER-MANICURIST Досвідчена у всіх ділянках свого фаху. Стала праця, добра платня. Присмні умовини праці. Голоситись: MARLEY HAIRDRESSERS 812 Franklin Ave., Brooklyn, N.Y. Phone ST 3-8800

КОСМЕТИЧКА Досвідчена у всіх ділянках фаху. Висока платня. Стала праця. Присмні умовини праці. (Закрито в понеділки). Голоситись: Rosemarie Salon of Beauty 2268 Fulton Ave., East Meadow (напроти East Meadow Hospital Phone Levittown 9-4920

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі".

ТЕПЕР — БЕЗПЕЧНО МОЖЕТЕ ВТРАТИТИ НАДМІР ВАГИ ДО 5 ФУНТІВ ТИЖНЕВО

Новий сензаційний план почінається. Вислідн пізнати першого дня, а ні — то зворот грошей. Нову надію на облегчення тягару від надмірної товщини, (що походить від переїдання, а не від залозів) слідно сьогодні по завітах з успіхом при вживанні нових вітамінових пігулок. Вони помагають до втрати товщини (яка походить від переїдання) і то без небезпечних лікарств або вправ. Називаються BENADROL. Цей новий лік діє наче чари, щоб злекшити надмір товщини 2 способами. Мужчини й жінки, що давніше терпіли від надміру ваги (через переїдання), о повідомляють, що заміть вислід, після зажиття. Багато людей каже, що втратили до 10 фунтів ваги вже по першій пачці. Продаються з гарантією зворотy грошей.

За окремою умовою читачі цеї газети можуть дістати BENADROL по зниженій ціні. Виріжте оце повідомлення до VALWORTH CO., Dept. 198, P.O. Box 92, Flatbush Sta., Brooklyn 26, N. Y., а дістанете дні 3-денні пачки тільки за $5, отже $1 знижки на правильній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть листоношеві при доручені.

REAL ESTATE

MARYLAND Приблизно 381 акрів соснового лісу, коло 5 миль від Snow Hill, Md., добра дорога, приблизно 500,000 ft. лісоматеріялу з можливістю більш як 1,000,000 ft лісоматеріялу протягом 10 років. Також підходе на ловецький клюб, або резерват дичини. Багато оленів та менших дичини. В сусідстві стейтового резервату. Ціна $80,000. Пишіть A-18 — Rm 830, 11 W. 42 St., N.Y.C., або телеф. до власника: N.Y. — Massapequa 6-1795

LINDENHURST, L. I. 5 кімн. дім, всі удосконалення, сон. веранда, вел. комора, гараж, піддашшя, дім-робітня, огороджений літній дім, комінок зовні, став зі свіжою водою, овоч. дерева, повно корчів, 12 площ 100x300. Lindenhurst 5-0674.

$18,500 — Мур. дім, вибудований на замовлення. 43-стоповий дім-ранча. 3 вел. спальні, їдальня, кухня, "science Hollywood", вбудований електр. і "broiler", колор. кахл. лазничка, 3-рази покривані стіни, вел. забавова кімната. AMID HOMES, 118-45 205th St., St. Albans. Izzo Realty, 1251 Myrtle Ave., Brooklyn. GLenmore 3-3350

DELAWARE COUNTY Випосажена із пов. виряддм молочна фарма. 116 акрів, трактор, управні поля, добрі пасовиська, 23 шт. худоби. Всі необхідні машини. Дерева, стодоли, стайня, податок $240. Ціна з товаром і вирядом $16,500. BAGNARDI REAL ESTATE 210 Main Street, Oneonta, N. Y. Oneonta 2989

CAMBRIA HEIGHTS 115-31 218 St. Близько St. Rione церкви, 6 кімнат, Голівуд лазничка, шафи, паров. огрівання, 40x100, гараж, весь модерний виряд, багато особливостей. Без посередництва. — LA 8-5408

Milton; N. Y. — Route 9 W. Новий модерний, муровaний дім, 10 кімнат, 2 акри, 2 лазнички, 2 кухні. Мусить продати з огляду на смерть в родині. Телеф.: Milton 2181 1929 73rd St., Brooklyn, N. Y. CL. 9-1150

FLEMINGTON околиця. Куряча фарма, модерна, air conditioning, купаль. басейн, курники, 100% все автоматичне, вода, електрика. Місткість на 7,000; 5,000 курчат. Flemington гуртівня набирає всі яйця і кури. Жадає $75,000. David Reiss, R.D. 2, Frenchtown, N. J. Tel.: 253R3 or Box A 30, 11 W. 42 St., N. Y. C.

СІЛЬСЬКА ОКОЛИЦЯ — БАГАТО УКРАЇНЦІВ 3 акри або більше. $350 за акер й вище. 10% заплату, $50 місячно. 1100 ft положення, дикі репки, водa. 2000 Colorado Blue Spruce & Douglas Fir., на цій самій посілості 2 до 6 ft. Тел. власника Netcong 2-1053. A. MUEHLBAUER Smithtown Rd., Hackettstown, N. J.

Власник мусить продати один: Freeport, 77 West 2nd St. Нові обтинкований стіни, 7 кімнат, 3 лазнички, гараж на 2 авта. 70x100, при каналі, приватний док. $31,500, або East Williston, 2 пов. дерев. дім, 6 кімн., 1½ лазнички, приміщ. веранда зі зовніш. комином. 60x100. $24,000. Pl 6-5867.

ПРАЦЯ — HELP WANTED FEMALE

Пошукується **КУХАРКИ І ГОСПОДИНІ** до двох дорослих осіб й одної дитини. Власна кімната і лазничка. Спання на місці. Дім знаходиться в Englewood, N. J. Телеф. і пишіть за Mr. Pollio в N. Y. — BRyant 9-2518.

ДОМАШНЯ ГОСПОДИНЯ Звичайне варення, 3 дорослі особи, 1 дитина в школі, дім. 5 днів від 9:30 рано аж до по вечері. Без спання. $40 тижнево. Телеф. в тижні цілий день, в суб. і неділю між 7-9 вечора. SC 4-1877

NURSE — L. P. Досконалі умовини. Добра платня. Голоситись: University Nursing Home 2505 Grand Ave. (cor. 190th) Phone CY 5-3393 — Bronx

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

ПРО НЕРВИ ТА БОЛІ й терпіння мускулів

Якщо ви терпіли колись на страшні болі нервів, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від нещасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас калікою, — то пошукаєте і послухайте дещо про лік АНТРО. Лікарські звідомлення вказують, що та чудесна назва швидко облегшує болі від різних нервових недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від подагри ревматизм мускулів. Користувачі захоплено висловлюються про знаменитy поміч, яку вони дістали, інколи від першого невеликого дозу.

Не терпіть даром другий день тортурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y. Щоб мати певність, напишіть своє прізвище й адресу друкованим письмом на обороті коверти. Отримаєте достатню скількість відворотною поштою, за яку заплатите листоношеві тільки $3.00 плюс COD оплата. Зробіть це тепер, поки можете ще дістати АНТРО.

Ім'я ____________
Адреса ____________
Місто ________ Стейт ______

MISCELLANEOUS

Рекомендуємо **NICHOLAS BROS.** Двох юнаків з Йонкерсу. Радіо, Телевізія — Продаж, Направа — Опони — Лямпи. Наші ціни найнижчі. Наш товар і обслуга найкращі. 102 Ashburton Avenue YO 8-0441

MEKAY HOBBY SHOP Товари для розваги. Санчата—Автомобілі — Аероплани — Човни — Інженерські частини — Збірки марок. 32-29 Steinway St., Astoria, L.I. Тел.: AStoria 4-1744

Чи Ви потребуєте $$ $1,000 до $4,000 2-гі МОРТҐЕДЖІ
- Полагоджується в 24-ох годинах.
- Знижка сплат.
- Получіть всі ваші довги.

Expert, Confidential Service Phone Mr. Kingsley LO 4-5850, Ext. 99

DR. ROTHE'S COURSE приготовляє знову до MEDICAL STATE BOARD EXAMINATIONS Mon. - Wed. - Fri.—6:00 P.M. 252 W. 73rd St., N. Y. C. MO 3-8504

ТРИВАЛА ОНДУЛЯЦІЯ Фарбування волосся. Експерт до втинання волосся Наймодерніші зачіски. Виконують найбільш кваліфіковані фризієри. Найкраще виконання. Поміркованi ціни. CHELSEA PERMA CUT, INC. 249 West 23rd Street New York City Phone CHelsea 2-1929

АЛЮМІНІЙОВІ ДАШКИ НАД ВІКНА, двері, охоронні вікна, жалюзі, веранди. Найкраща якість за найбільш поміркованими цінами KING INDUSTRIES 1022 Yonkers Ave., Yonkers, N.Y. Phone Beverly 7-8500

BUSINESS OPPORTUNITY

ДЕЛІКАТЕСЕН НА ПРОДАЖ БІЗНЕС у більшому місті. $14,000 Тел.: McDONALD & SON, 400 Franklin Ave., Wyckoff, N. J. WYckoff 4-0075

LUNCHEONETTES — 5½ ДНІВ $1,000 прихід; потр. гот. $5,000 $1,500 прихід; потр. гот. $12,000 $1,800 прихід; потр. гот. $17,000 HALIKIAS BROTHERS 418 Broadway, New York City Phone CA 6-8190

ЛАНЧОНЕТА Повний виряд. Наріжне, рухливе положення при Broadway Відкрите вікно. Винайм на 10 р. Тижн. прихід $1,200. Відповідне для подружжя або 2 спільників. Доскнала бизн. нагода. $10,000 (легкі сплати). Phone owner WA 3-9017

DELICATESSEN — KOSHER Повний виряд. Добре бизнесове положення. Можна полішити умов. життя. Власник продає цей док. бізнес по дуже поміркованій ціні, або пошукує доброго спільника. Тел. власника: SH 3-9527

Добрий, прихідний бізнес, газолінова станція з мешканням, відкрита цілий рік. Всі удосконалення. При рухл. дорозі. Можна купити тільки бізнес, або біз. з 2 домами на 10 акр. землі. Дохід з чиншу з обох домів $85. Ціна за бізнес тільки $13,000, за цілу посілість $22,000. Продається за безцін з причини недуги. Писати: Sadie Nadler, 80-16 Lefferts Blvd., Kew Gardens, L. I.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ФУТЕР у Фірмі ВУЙКІВ і КОПЕЦЬ

Маємо на випродажі куниці; камчаті і лісові мінки і соболі. Дешеві ціни. Виконуємо на замовлення елеґантні футра, з найкращого ґатунку шкірок. Перероблюємо всякі футра за найновішими фасонами. Приймаємо до переховування на літній сезон. Достава на місце.

Wujkiw & Kopiec, Inc. Mfg. FURRIERS 111 E. 7th ST., N.Y. 9, N. Y. Tel.: SPring 7-8710

ЩО НОВОГО В „АРЦІ"?

— Отже, зустрічаємось в „Арці"?

— Не знаєш, де дістати квитки на концерт? Очевидно, що в „Арці"!

— Потелефонуй до „Арки" і замов собі місце на Союзівці.

Такі балачки ви не раз почуєте в розговірній речі мешканців українського Ню Йорку, а то й поза Ню Йорком, — у Джерзі Сіті, в Нюарку, в Пасейку чи в Петерсоні. За чотири роки свого існування „Арка" виробила собі марку не тільки торговельно-бизнесового, але й культурно-товариського центру нашої Метрополії.

„Арка" — це улюблене місце зустрічей після недільних богослужень, в „Арці" одержите квитки на театральні, концертові і т. п. імпрези, засягнете яких тільки хочете інформацій, полагодите справи, зв'язані з газетою, чи радієвою програмою і так без кінця. Зокрема в цьому літньому сезоні „Арка" знаменито відограла ролю „пересувного пункту" між Ню Йорком і Союзівкою. Сам п. Пастушенко дуже активно й винахідливо співпрацював із „Свободою" в ділянці реклями, що дало поважну скількість замовлень, аж до переповнення „Союзівки".

— В інших крамницях був „огірковий сезон", — а в „Арці" навпаки, через ціле літо був найбільший рух. Телефони не вгавали дзвонити від ранку до вечора: „А як там на Союзівці"?.. Чи багато людей? А який харч?.. А чи не прийде, що з-під „Арки" йде щоговина авто на Союзівку?.." А потім знову те саме, від початку. Та це нічого. Ми любимо послужити нашим людям порадою, чи інформацією, — кажуть власники „Арки", пп. Ярослав Пастушенко і Роман Поритко. Уважаємо, що це наш обов'язок.

Служіння публіці порадами, чи інформаціями — це одна справа, а бизнес — бизнесом, він має свої тверді закони, що їх можна б уйняти коротко та ядерно в таку сентенцію: „Бизнесу треба пильнувати!" Тому „Арка" вже тепер приготовляється повною парою до рухливого, осіннього сезону.

Від якогось часу „Арка" стала поважним продуцентом мистецьких українських рекордів-платівок і про продукцію особливо інтенсивно продовжатиме в цьому сезоні. Присмною новістю для українського громадянства Америки й Канади є підписання контракту між „Аркою" та найкращим хором Метрополії „Думка" під дир. п. О. Микитюка, що буде прекрасним даруноком „Арки" для нас всіх вже на найближчу Ялинку. В найближчих днях почуємо нові награння улюблення нашої публіки — мішаного квартету при супроводі бандур під кер. Р. Левицького.

На підставі окремої ліцензії „Арка" поважно розвиває гуртовий відділ імпортованих товарів. В дорозі з Европи й інших країн, — як інформує нас „Арка", — цілий ряд добрих річей на світковий сезон — на святочні дарунки.

Цими днями „Арка" одержала свіжий транспорт гуцульської кераміки та прекрасних вишивок і різьби. Як звичайно, в шкільних книгарських полицях „Арки" завжди найдете найновіші наші видання, друковані і закордоном, та багатий відділ преси. „Влискавкою" розходиться „Порадник" для нових американських громадян, виданий ЗУАДК-ом. Очевидно „Арка" подбала заздалегідь про шкільне приладдя для наших діточок, які, відпочавши гарно на вакаціях, вертатимуться до школи.

Сьогодні це подвійне приміщення „Арки" вже виявляється за малим для неї. Одначе сміємо думати, що підприємчиві власники „Арки" і цю проблему розв'яже в майбутньому в користь цього передового нашого підприємства, яким не може почванитися жадна інша національність в Метрополії.

Ми направду радіємо розвиткам і успіхами нашої симпатичної, молодої фірми та бажаємо їй доброго бизнесу в новому сезоні. не-Ікер.

Комуністи-неповоротці критикують американців в Кореї

Вашингтон. — П'ять колишніх китайських комуністів, які були між тими, що після проголошення перемир'я відмовились вернутися під комуністичний режим і включилися тепер з національно-китайську армію на Формозі, прибули тепер з відвідинами до Америки. Ці відвідини уладив національно-китайський уряд. Китайські вояки, які колись стояли по другому боці корейського фронту, відбули журналістам, на їх питання, що вони під час війни думали про американців. При цій нагоді вони висловили низку критичних завваг про кепську американську тактику в психологічній війні та недостатні заходи безпеки на фронті. Мовляв, американці скидали з літаків летючки до комуністичних китайських вояків, запрошуючи їх переходити на альянтський бік, а на тих летючках був намальований гарний дім, побіч нього авто і жінка, що казала: „Твоя родина чекає на тебе дома". Тим часом, кажуть китайці, ніякий китайський вояк не мав родини з таким домом і таким автом. Американські бойові лінії були, мовляв, так небайливо бережені, що китайці, зодягнені в американську уніформу, міг легко переходити на другий бік і діставати харч з американської військової кухні.

MISCELLANEOUS

THE SHEIK 64 YEARS IN BUSINESS MIDDLE EASTERN CUISINE Sheesh Kabab - Sheesh Kifta EXOTIC PASTRIES 455 2nd AVE. MU. 4-9143 Bet. 25 & 26 St. Lunch & Dinner

● Ніколай Лєвінсій, росіянин, вилетів був з Гонг Конгу в літому мин. року і в Генуї, в Італії, сів на корабель „Бретань", щоб поїхати до Бразилії. Але в міжчасі Бразилія скасувала йому візу і не впустила його до себе. Від того часу більше як рік, він не міг дістати згоди ні одної держави на в'їзд і жив на помості корабля. Тепер високий комісар ОН для справ утікачів Гедгарт повідомив його, що він дістав для нього згоду Домініканської Республіки на в'їзд і поселення.

✝

Перед десяти роками, дня 29 серпня, помер на скитальщині в Сиа, Турингія, мій найдорожчий Муж, наш Батько й Дідо,

бл. п. **ДЕНИС ПЕТРІВ**

довголітній учитель і управитель школи ім. Шашкевича у Львові, завідуючий Обласним Методичним Кабінетом, директор Т-ва Взаїмна Поміч Українського Вчительства, автор багатьох педагогічних і методичних творів, співробітник учительських журналів.

За спокій душі Покійного відправиться в СУБОТУ, ДНЯ 4. ВЕРЕСНЯ ц. р. о год. 8:30, в церкві св. Николая в Торонто поминальне БОГОСЛУЖЕННЯ, на яке запрошують усіх своякiв і знайомих

ДРУЖИНА, СИНИ, СИНОВІ й УНУКИ.

УВАГА!

НАДЗВИЧАЙНИЙ, ВИЇМКОВИЙ ВЕЛИКИЙ ВИПРОДАЖ — на — ВОДОНЕПРОНИКЛИВІ І ПРОТИМАГНЕТИЧНІ ГОДИННИКИ ЗІ 17 КАМЕНЯМИ — ВИПРОДАЖНА ЦІНА ТІЛЬКИ $11.75

ТАКОЖ 14-КАРАТОВІ ЖІНОЧІ ПЕРСТЕНІ З РІЗНИМИ КАМЕНЯМИ $9.50

Власник Н. Ю. ШКЕНС повідомляє, що в черговому тижні **ВІДКРИВАЄ НОВУ КРАМНИЦЮ**

СЛІДКУЙТЕ ЗА ОГОЛОШЕННЯМ!

Слухайте радіоавдиції П. Задорецького кожної неділі і щоденної радіопрограми П. Мельника, на яких буде поданий день відкриття нової крамниці.

Universal Watch & Radio Co. 201 EAST 14th STREET, NEW YORK 3, N. Y. Tel.: GR. 3-2420 Власник — Н. Ю. ШКЕНС

РОЗШУКИ

Пошукую мойого брата КИРИЛА ТИСАКА зі села Скоморох Старих, пов. Рогатин. Хто знав би про нього прошу повідомити на адресу: МАРІЯ ФАРИНА 622 New Market St. Philadelphia 23, Pa.

BOATS FOR SALE

KLIPPER AERIUS FLAG SHIP Складаний човен з 2 лавками. Міцна гума, полотняні вітрила. Вбудовані повітряні тюби (sponsons) для охорони від топлення. новий упрощений автомат, замок і метал. устаткування. Вигід до плавання і різнородні знаряддя. Довжина 17 ft., ширина 35 інчів, глибина 4½ інчів. Вага 59 lbs. Досконалий стан, ужиганий тільки 4 тижні. Коштує $300, продається за $150 Тел.: YOnkers 5-1250.

Help Wanted Male—Female

HEATHCOTE EMPLOYMENT AGENCY 6 Palmer Ave., Scarsdale, N.Y. Scarsdale 3-6160 — 3-3033 Негайно потрібні подружжя до праці $400. Домашні працівниці $50 і вище. Працівники в торгівлі. Денні працівники. Зайдіть до нас найперше!

BUSINESS OPPORTUNITY

РОБІТНЯ СУКОНОК Модерна фабрика. Повний виряд. 30 машин. Добре просперуюча. На Вронксі. Можна полішити умовини життя. Власник продає досконалу біз. нагоду по дуже поміркованій ціні. Тел. власника LE 4-0570

EVergreen 3-4450 **FILL YOUR BINS NOW** Spring Prices In Effect **MAPLE Coal & Coke Co.** antracite FUEL OIL bituminous OIL BURNERS SALES & SERVICE 72-74 Box Street BROOKLYN 22, N. Y. Федько Куддан

ІВАН КОВАЛЬЧИК FUNERAL HOME COMPLETELY AIR CONDITIONED ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ NEW JERSEY Ціни приступні для всіх Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі: **JOHN KOWALCHYK** 129 GRAND STREET, cor. Warren Street, JERSEY CITY 2, N. J. Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS AIR CONDITIONED Обслуга Щира і Чесна Our Services Are Available Anywhere in New Jersey 801 SPRINGFIELD AVENUE IRVINGTON, N. J. NEWARK, N. J. ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО УКР. ПОГРЕБНИК Обслуга чесна і найкраща. ЦІНИ ПРИСТУПНІ. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 EAST 5th STREET New York City REASONABLE PRICES Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА УКР. ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯ Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568